

Jelena Guro

ŠUMSKE MISLI¹

(Rubrika Tajni vrt zamišljena je kao imaginarna edicija nesavremene književnosti. U njoj će se objavljivati kako celovita dela manjeg obima, tako i reprezentativni izbori iz dela pisaca i spisateljica starijih epoha, koji su do sada malo ili nimalo prevedeni kod nas, a koji u evropskom i svetskom kontekstu, a naročito u svojim nacionalnim književnostima zauzimaju značajno mesto. – M. Č.)

Eleonora (Jelena) Henrihovna Guro rodila se 1877. godine u Sankt Peterburgu, kao najmlađa od tri sestre. Njen deda sa očeve strane, markiz De Merikur, emigrirao je iz Francuske u Rusiju nakon 1793. godine. Deda sa majčine strane, Boris Mihajlovič Čistjakov, bio je pedagog, pisac i izdavač časopisa za decu.

Jelena rano započinje likovno obrazovanje, stupivši u školu crtanja u svojoj trinaestoj godini. Tu upoznaje Mihaila Vasiljeviča Matjušina, kompozitora, muzičara i teoretičara umetnosti, koji joj je bio odani partner i saradnik do kraja života. Zajednički se usavršavaju u ateljeu Jana Cionglinskog, da bi 1905. godine postali članovi slikarskog studija Leona Baksta i Mstislava Dobužinskog. Godine 1909. Jelena Guro i Mihail Matjušin osnivaju društvo „Savez omladine“, na čijoj prvoj izložbi učestvuje dvadesetak umetnika, među kojima i Mihail Larionov, Natalija Gončarova, Pavel Filonov. Paralelno se odvijala i saradnja sa ruskim kubofuturistima, koji su maštali o rušenju starih kanona u umetnosti i društvu (braća Burljuk, Vladimir Majakovski, Velimir Hlebnikov, Vasilije Kamenski, Aleksej Kručonihi, Kazimir Maljevič, Olga Rozanova). Rezultat ove saradnje bio je zbornik *Sadok sudeŭ (Ribnjak sudija)* iz 1910. godine, u kome je bila zastupljena i lirika Jelene Guro, uz izraženu iskrenost i analitičnost.

Prva knjiga Jelene Guro *Šarmanka (Vergl)* izlazi iz štampe 1909. godine. U nju su uključene dramске, poetske i prozne fantazije, u nameri da se izrazi neizrecivo, da se ožive prizori koji još nisu dobili čvrst jezički izraz. Prvi put se pojavljuje lik mitskog, nikada rođenog ili pak rano preminulog sina, što će biti lajtmotiv celokupnog stvaralaštva Jelene Guro, u prisnom dodiru sa motivima pesničke duše i njenog uzvišenog viteškog koda.

Druga zbirka Jelene Guro *Osenniŭ son (Jesenji san)*, objavljena 1912. godine, razvija i varira omiljene motive njene poezije, obogaćene sopstvenim ilustracijama umetnice. Mihail Matjušin specijalno za tu knjigu komponuje violinsku svitu, posvećenu izmaštanom sinu Jelene Henrihovne.

Poslednja, posmrtno objavljena zbirka 1914. godine *Nebesnye verbloŭzata (Nebeska deca kamilja)* nastavlja započeti program, uz intenziviranje muzikalnosti, kolorita i spontanosti izraza. Atmosfera ove knjige podseća po svojoj arhitektonici na poemu „Zangezi“ Velimira Hlebnjikova.

Spoj proze, poezije, likovnosti i muzike bio je jedinstvena i novatorska pojava za prvu deceniju dvadesetog veka. Stil Jelene Guro, koji na momente podseća na narodnu usmenu liriku, sa filozofskim i mističkim podtekstom, veoma su cenili simbolisti. Neki kritičari uočavaju povezanost njene

¹ Elena Genrihovna Guro, *Nebesnye Verbloŭzata*. Izbrannoe Spb.: Limbus-Press, 2001.

gradske teme sa ranim pesmama Majakovskog i prozom Vasilija Kamenskog, dok će njene panteističke prozne minijature imati svojevrsnog nastavljača u potonjem opusu Mihaila Prišvina.

Vrtoglavi stvaralački uzlet Jelene Guro prekinula je iznenadna smrt od leukemije, 1913. godine. Imala je svega 35 godina.

Iz knjige *Vergl* (1909)

VERGL²

Odjednom pomislih: ako prevrnem
stolice i divane naglavce
izvrnem sat...
Nastao bi čas novog doba
otkrile se zemlje
i tu u sobi skriven kraj
klupka stvari
izgubljen u jučerašnjem zlom danu
u dnevnom redu
i on bi bio tu u sobi
odjednom poverovah u to
i da se ničeg ne treba bojati
već treba tražiti tajni mig.

U PARKU

Plavičasti spomenak ispilio se iz samog neba. Iz hladovite trave – beli đurđevak. Iz grča prolećne zore – ljubičasti šumarak; zato je tako mlad, bezmalo mokr od dažda. Tako se danas izleglo i ružičasto jutro iz crnih jela.

Iz zemlje jedraju zelene rogatke, pomalaju se izdanci još sasvim zemljani, beličasti, sa prilepljenim grudvicama peska.

² Radeći na izboru iz opusa Jelene Guro, odustali smo od prevođenja tri pesme („Vergl“, „Finska melodija“ i „Grad“) koje su dugo vremena bile i jedini prevedeni tekstovi Jelene Guro na srpski jezik. Objavljene su u okviru antologije *Moderna ruska poezija*, koju su priredile Nana Bogdanović i Milica Nikolić, Nolit, Beograd, 1961 (1975). Odajući počast prevodilačkom dometu Olge Vlatković, koji ostaje etalon za sve buduće prevode poezije Jelene Guro, svoju intervenciju smo sveli na umetanje našeg (kurzivom obeleženog) prevoda naknadno rekonstruisanih delova originala. Za ovu priliku upućujemo i na prikaz navedene antologije pod naslovom „Matuška Jelena Guro“ Milosava Buce Mirkovića, objavljen 1961. u novosadskim *Poljima* (dostupan na: <https://polja.rs/wp-content/uploads/2016/06/selection10-5.pdf>). (Prim. prev.)

Svud naokolo jele i letnjikovci. Letnjikovci, vlažni od prolećne vode, mirišu na asure, na četinarske iglice i mačke.

U letnjikovcima je cele zime živeo vetar. Okna su tako dugo provetravala bezljudnost, da se i sada otud čuje fijuk vetra i grleni glasovi jela. Ponekad kroz njih promiču magličasta šumolika lica, rastegljivih izraza. Cele zime ih ovde niko nije rasplašivao.

Letnjikovce zasad nastanjuju miševi hitrih repića. Prošlogodišnja lopta za kriket smeši se suncu svojim pohabanim bokom.

I mačak je namerio da se skrasi u letnjikovcu, ali se uplašio da ne povuče vlagu; i njemu je poznato da su daće vlažnjikave. Namerio je da danas malčice lovi, ali je dan ispao tako drag, mek i topao, da se predomislio, pa je spustio svoj vatasti stomak na podvijene šape i onjušio balkonski stub, kao da je samo zato i došao. Od toplog milja, teme i vrat životinje zamirisaše na mokro perje.

A dole... Duž rešetkaste ograde vozile su se dame veselim žutim i crvenim kolesima, oblepljenim vlažnim peskom. U korsetima, očešljane na grčki način, sa rukavicama do lakata.

Crveni i žuti, u znaku proleća, vrteli su se točkovi.

A ja sam bila tako radosna da sam prišla damama i, želeći da sa njima podelim svoje bogatstvo, učtivo im predložila da ih podučim pisanju stihova. To i jeste najsvojstvenije proleću. A one su se baš radi prolećnog svega i izvezle van grada.

Stihovi? Sapfo! Ah, to će zacelo biti zanimljivo, pa još u grčkom maniru.

– Zapravo, sasvim jednostavno! Uzmite grumen crnice, razmutite ga u kišnici iz bureta ili jarka, i nastaće čudesni stihovi. Ako hoćete da osetite pravu divotu, naklonite se do same zemlje i zagledajte se u nju, otoplelu, i sve će se dogoditi samo od sebe.

Uzgred budi rečeno, devojčice iz skrajnutog letnjikovca dale su mi i drugi savet: umesto vode može da se koristi i pljuvačka, i sigurno će sve isto ispasti dobro. Burad za kišnicu, mačak i jelke znaju ponešto o tome, oni su danas ovde sreli Pesnika. Položio je dlanove na zemlju. Voda iz bureta strujala mu je niz prignuto lice – pegicu prolećne zore međ jelama; u mrljama tamnih vlasi zatitraše vodeni krugovi, a za njima je zazorilo čelo. Zacenili se od smeha beli mehurići, zaplesali razdragano, kao da ih podbada kišica.

Neki su mu videli pognuta leđa, dok je u skokovima nestajao u čestaru. Krunile su se jelove iglice. U kosu su mu sa breza padale gusenice, zelene, poput mladih listova. Bodljikavi prsti ogrozda kidali su mu odeću.

Šikare su virkale ispod jela; na vlažnom tlu ležali su ljubičasti parčići neba, a iz kanala je mirisala prolećna voda.

Potom je odmaglio na svom dvotočkašu. Požurivao ga je ozebli večernji lahor.

A ispod večernje rumeni nahrupila je tama, sa mirisom crnice, cveća i vode. Pognula je ka zemlji široko plišano lice i šapabila. Mašući noćnim krilima.

„UPLAŠEN GOVORIO JE ČOVEK...”

Uplašen govorio je čovek:
„Ostadoh sasvim sam, i jadan!”

Nad krovom gde topio se sneg,
Šestarila su čavki jata.

MESEČINASTA

Nad krovom – šupljina lune,
oluci tiho samuju...
U lepom usrđu luda
Ponudi luni usne pune.
Podsmevahu se ljudi
Šiljatoj kapi lune!
„Praporci zveče na ludi!”

Ide vreme, miruju minuti
Praporci zveče na ludi...
Ciliču tako glasno!
Luna na tavanu sija.
Mačke će sve da odvija.

Neko zalutao bez spasa
Valsira pred zrcalom okana
Otuda mu namiguje praznina.
Ha-ha-ha čuje se kikut stakala...
Krovovi nude prenoćište
Baš kao i trgovi grada!
Uličnoj reklamni fenjer se smeši
I kljusetu taljigaša.

DEČJE JUTRO

Rascvetali se ispod prozora pahuljasti maslači. Otvorio se žuti ljutić, nastupilo je jutro. Blistave čašice prekrile su poljanicu. Nabrali smo ih, žute i još neke plave, i postavili sto za čaj. Po stolu je skakutao sunčani zečić.

Otpočela je bitka s tamom jelika: trebalo je osvojiti beli žban. Baš tada su buknule na stelaži pečurke-sjajnice, drvenaste, kao lakirane, s crvenim šeširićima. Videvši to, žute pletene stolice zaigraše po sobi.

A mi se dadosmo u trk. Htedosmo da ulovimo žuto sunčano perce i da ga stavimo na jelovu policu. Jurili smo ga, jurili, ali uzalud. Natrčasmo se po sunčanim oknima do doručka.

A s jelove poličice ronila je suze radosnice smola.

NEIZREČENO

Poput žutog osmejka. Neočekivano, jutros na stazu legao žuti listić. Kao da je neko svetlokos zatreptao.

Čekaj, neko se primiće. Po mrkoj mahovini rasuli se žuti triangli. Kao da korača stazom – a nema ga. Odozgo pljušte azurni staklići, svetlozeleni. Uskovitlao se vazduh, postao zimogrožljiv.

Kao da neko ushićen i vidovit žmiri kroz trepavice. Kao da predstoji susret. Dojezdice ovamo čudesna, daleka, blažena zemlja-nedođija. Dopremiće je fijaker s kožnim krovom, uz jedva čujno škriputanje peska. Noge-točkovi jedva čujno poskakuju i plove iznad zemlje.

S visina lije azurna srča, zelena srma. Rasipaju zrake zrele slamčice kraj stepeništa.

Zazvečala staklena balkonska vrata.

Okna postala providna, žaluzine se razredile. Ali sve to nije danas – već sutra. Pričekaj!

VEGETARIJANSKI SAN

To beše san.

Jutro. Tanke razgovetne grane vise sa breza, poput nežnih stvarčica. Napravljenih pomno, s ljubavlju. Tanani alov sedefnih očica nad zemljom.

Isposćeni starac obučen u nešto sa dečjim okovratnikom pažljivo čita knjigu na balkonu. Sasvim tiho i dugo, tako da mu je čebe skliznulo s pleća na kolena. Tih, usredsređen, jesenji.

Providno mreškanje nasrće na njega i – povlači se. Kao da zrači: između osmehivanja i oza-
renja.

Dokotrljava se nekakva srebrna grudva, umiljavajući mu se oko nogu, trepćući srebrnim
trepavicama.

Oko ispošćenog starca zelene se, smejulje nežne mahovinaste treplje. Prostiru se glat-
ke, svetle podne daske, sa natrunjenim jelovim iglicama. Žuti zečić iz čaše s čajem dospeva
na zid; skakuće, smeje se i pada u likovu koricu kraj zida. Postaje ružičast.

Pogled krotkih plavih očica. Neko je nastrugao svetle strugotine, sklopčane na daskama
kao kudravo runo.

A iznad svega, bledo do blažene praznine, nalik pouzdanom, poslušnom jezeru – nežno
sija jesenje nebo. U njemu – bezobalno, lako i bezgrešno plovi zemlja...

Tvoračko snatrenje. Radost stvorenog.

KUĆNI DUHOVI

Na veliku kuću stuštile se kišne sedmice. Snažan pljusak obrušio se na krov. Ogromne
jelke su razgovarale, ali zbog šuma obilne vode, nerazgovetno. Okno smočnice bleštalo je
poput podvodnog smaragda. Dugačko, kao pletena čarapa, teglilo se popodne.

Izađoše iz zidova Kućni duhovi, zasedoše da većaju u smočnici kraj kuhinje. Po dugom
hodniku neko trupkanje, poput padanja krupnih kapi. Iza tapeta, sed i paučinast, zidni čo-
večuljak Terentije, ne veći od mačje šape, živi i šuška, plete čipku od senčica.

Iza golih dasaka smočnice, iza tamnih čvorića, vrebaju očice. Svi Kućnici izmiledi iz zido-
va i načulili uši. Pod šumom pljuska bilo je udobno, kao pod strehom. Ispred prozora
visi gusta vodena brada.

Donesoše svoje omiljene drangulije i talismane. Hvalili se napabirčenim blagom: ogrli-
cama od reči, okruglastih i duguljastih, biserima od smole. Jedan doneo rečcu u kotarici:
jele u oluji i prozorske vatrice pomno slušaju. Drugi je nanizao dane raznih boja, šarene,
poput cica. Ispostavilo se da su svi Kućnici imućni – i ostaše time veoma zadovoljni. Većali
su kakve boje da bude ova Subota: modrikasta ili na pruge? Potom su se savetovali o Tam-
nima, koji su se nastanili u čošku predsoblja, pored dečje sobe, da bi plašili mališane. O
tome, kakve snove da pošalju u dečju sobu: leteće jorgane ili krilate konje. Odlučili su da
se o tome posavetuju sa ovdašnjim mačkama.

Zagasito je daždilo. Oštrouhi su sedeli ukруг, u kuhinji, i bdeli nad spokojem velike kuće.

Iza tapeta se sklopčao prašnjavi Terentije. Po hodniku sipe koraci, kao kapljice. Prostran-
stvom odjekuje romor neobuhvatne kiše. U prozorčetu smočnice osedelo staklo. Sve se
zastrlo pepeljastom bradom.

„NAJZAD JE LEGAO SMIREN I DOBAR...”

Uspomeni na mog nezaboravnog jedinog sina V. V. Notenberga

Najzad je legao smiren i dobar –
Nije to ništa –
Nežan, smešan, veran i predan –
Nije to ništa.
Jelke, jelke nad tihom dinom
Čiste i gorde kô njegova mašta.
Koprena i jele, mašta, oblačak...
Beše malorek. Uđe, priđe...
Neizrecivo ljubavno.
Čedo moje, čedo drago,
Privrženo i nezgrapno!

Ni život nisam toliko volela
Koliko sam volela tebe.
S njim i život, život pline –
Nije to ništa.
On leži tako nezlobiv –
Nije to ništa.
Nešto ga nejasno tišti...
Jelke, jelke!
Jelke nad tihom i krotkom dinom
Njega čekaju...
Ne čekajte, ne treba: tiho je legao –
Nije to ništa.

„U JESENJEG JUTRA ČAS POKORNO-BLEDI...”

U jesenjeg jutra čas pokorno-bledi,
Nek sazna svako vredan života,
Da živeše na svetu vitez bedni
Što vedrog jutra utonu u san.
Skoli ga jesenji čas neprobudni
S licem nezlobivim, čistočelim,
Pomalo smešan, sad je prolepšan –
I ne treba žaliti za njim.

ISKRE SE ČAŠE OSKORUŠA...

Jesen. Oskoruša. Obuzeta radošću, jer sve boje njenih grana odnelo je nebo. Stoji, ogo-lela, jesenja, jedva dotičući strunama padinu, sva – plemenita strela, svetlih ruku, pruženih ka nebu i dalekim plavim prugama. I usred proređenog i propetog žutila – plavetne, modre pruge gledaju netremice.

POMIRENJE

Nepovratno sam uvredio čoveka, a on mi to nije zamerio. Izdajnički sam oteo ono što je on najnežnije, predano voleo. Potom je nastupila duga noć. S dolaskom jutra osetio sam takav stid i bol da sam pojurio da se opravdam, i pored sveg samoljublja.

Ah, ponekad se čaša jeseni podiže u blede nebo, prepunjena zlatom radosti i purpurom sreće, zasluženom besanim noćima, čestitijim od mojih i tvojih, za koje niko nikada neće saznati.

Po njegovim prostodušno opuštenim ramenima shvatio sam da više nemam zašto da tražim oprostenje od njega. Onaj koga sam orobio, već mi je bio oprostio, i na to više nije trebalo trošiti reči.

Prvo sam se obradovao. Hodali smo naporedo, kao i pre. Ali za koji tren posta mi mučno s njim, zbog onoga što je ćutke preživeo, i što nije bio nameran da mi ispriča. Duge li noći!

S nelagodom sam mu posmatrao povijena leđa, pokorno ispružen vrat. Išli smo naporedo. U aleji lipa rominjala je tiha kišica požutelog lišća. A ja više nisam imao hrabrosti da budem njegov prijatelj. Dođe ura da učinim novu gadost. Svojom krivicom zaslužio sam da izdam njegovo prijateljstvo i da ga prepustim samoći. Znao sam da će preživeti gorku nedoumicu, ali me neće osuditi.

Osvetio sam mu se za to i ohladneo prema njemu.

O, zaslužio si svoju usamljenost, čuješ li, čuješ, ti, nepodnošljivo dobrodušni prijatelju! Zaslužio si svoju usamljenost. Najgluplja molitva je tvoja molitva Čaši!

Tako će biti dok se svet, koji smo uredili, ne preobrazi i ne okupa u suzama.

Evo, mlade oskoruše žrtveno rude na zimzelenom zidu, već spremne; usplamtela kandila jeseni.

Odaberi bilo koje. Jesen zna sve o tebi, i o noći, i o nama – tvojim krvnicima.

ODJEDNOM PROLEĆNO

Zemlja prodisala cvetom vrbe pod bliskim nebom;
Kravi se sred suspregnutog kapanja.
Jeste, bila je dugo pokorena,

Možda i uvređena –
Ali veruje u čuda.
Veruje u pavedrinu visoku:
Maleno nebo sred tamnih grana,
Nikada nije slagala – nizašta kriva,
Evo je kako spava i diše...
I ne strahuje.

BALKONSKI STUBIĆI

Drže se viteškog zaveta vernosti. Na bledom nebu – suton. A oni duboki, tamni, ljubici. U njima je sabrana sva dubina i sva vernost. Iza njih se nežno i blistavo uznadala rumen, dok u sobi govore osećajno – žustro – o posvećenosti, podvigu, samilosti. Pomalo svečano, kao da se opraštaju.

Rešetkasta balkonska vrata stroga su i zamišljena, a iza njih – rumen. Rumen!

Tu su i dva ozbiljna i mračna balkonska stražara. Nad krstastim spojem vide se podignute čaše, a možda i drške spuštenih mačeva. Stražare.

Šuma i more zasrebrili maglom.

Rastaće se dug ružičast oblak, koji još tinja na krajevima.

A onda će svetionik da uždi svoju toplu zvezdu.

„PRSTI MU ZRAČE SAMOĆOM...”

Prsti mu zrače samoćom, i bolom raspetoga, i providnošću ruku – niko ne primećuje i ne voli te ruke. Nad obrvom mu je proleće, začuđenost i sažaljenje – niko ne voli njegovo proleće. A u tananim nozdrvama mu je dobrodušnost koja se izvinjava.

„JESENAS SRETOŠE BULANKU...”

Jesenas sretoše Bulanku. Stajao je pored svog velosipeda, spuštene glave, podrhtavajući od sreće pukog postojanja.

U teme mu uprlo sunce, a vetar mu mrsi nežne vlasi, naterujući ih na čelo. Sav svetao, okrenuvši leđa, gleda na pustu stazu, dok mu vetar prebira po svetlokosoj nepokrivenoj glavi. Jesenje sunce bije mu u teme, i blagosloveno i nestašno, zaslepljuje ga plavookog i tera ga da žmirka.

Još juče sam mislila da je život skučen, zloban i podrugljiv, i da smo svi mi zločinci i osuđenici.

A danas pored neofarbane rampe stoji Bulanka i odiše jesenjom srećom. I košulja mu je lepa, prelepa, i modra kragna na mladom razdrljenom vratu. Viđen je i kako sedi, pognut, na ogradi balkona, i greje ispružene ruke pod zracima sunca

Jedna za drugom sleću na njega obramice, smeštaju mu se na ramena i dugi svetli vrat. Časak miruju, da bi se namah, zaglušujuće, otele. On samo mrdne uhom i zažmiri na svetlost.

Tada sam shvatila da je sreća – život i smisao.

Zagrlite život – prigrлите ga.

Dugo sam ga posmatrala i sada znam da je radost nemerljiva i besmrtna.

Srećne li lude, Bulanke! Upitala sam ga: Sve se može oprostiti? I nije greh?

– Sve! – Smeje se. – Nemoj se plašiti kad boli. Ja brinem o tome, ja odgovaram za to. Jesen krije šarene ključeve sreće. Zamisli, to skoro niko ne zna. Sutra će saznati.

Ti si blesav, Bulanka!

Jurodivi Bulanka!

Naše sunce Bulanka!

Zraci padaju na rampu našega prelaza.

Iz knjige *Nebeska deca kamilja*

NEBESKA DECA KAMILJA

Jedino mladosti ću se pokloniti, jedino mladosti.

A Vi pripovedajte o buri, da ne bi rasla neka deca, ne čuvši ništa o njoj.

Novinsko obaveštenje:

Izuzetno tople potkošulje, gaće, čarape i pripašnjače od kamilhara

Evo kako se to radi: mlađani svetli duhovi love se iz zasede, štrkljasti i dobrostivi, nalik na zlaćanu dugovijastu kamilju mladunčad, pokrivenu božanstvenim svetlucavo-svilastim maškom. Sateruju ih u gomilu, pucajući bičem po vazduhu, i ta nežna, dobroćudna bića, odveć nezlobiva da bi znala kako se pričinjava bol, okupljaju se, guraju, prebacuju šije jedno preko drugog, taru se o grubu ogradu, i u tom metežu gube svoje pufnaste maljice.

To runo nebeske kamilje dečice, pretoplo od prolećne životodavne topline, potom se skuplja s tla i od njega se pletu potkošulje.

– A da li jadnu kamilju dečicu ubiju posle toga? – glasi nečije usplahireno pitanje upućeno meni.

– Zašto bi ubili? – Ganjaju ih naokolo dok im te svilaste runje ne pootpadaju, pa ih posle puste na nebo, do sledeće prilike, a runo im se brzo obnovi i bude još lepše od starog.

PROVEDRICE

Severile su daleke, nepodnošljivo čiste pruge.

Vasceli dan plovile su među jezerskim oblacima, poput gordih labudova u azuru. Sred crnih breza živela je – i disala – ružičasta nebeska protalina.

Iz visina kroz protaline pohrliše vesnici, krstareći kroz poleglo nebo. Čule su ih samo nežne i ponosite duše drveća, ozarene dubinama horizonta, i neke daleke, nerazgovetne kule.

I nežno poleglo nebo, što mekim dlanovima miluje zemlju.

Hodali su nebom pokornim od vedrine, sasvim poleglim po zemlji, nebom nežnim i žućkastim, neraskidivo povezanim sa zemljom. U njemu su pupile mladice, gorčaste i okrnute blizinom grada. Videći kako jedan za drugim proleću tramvaji.

Krstarili su vesnici – čule su ih svakim trenom otelovljenije duše udaljenih vrhova i kula.

Čule su ih svakim trenom razgovetnije stvari i – molile se.

I prostirala su se negde jezera, jezera, jezera.

Kad mladić grabi put severa, u čelo mu bije vetar, u otvoreno, čisto čelo, koje još nije naučilo da se plaši.

Kosa mu se razlepršava poput konjske grive. Takva poletnost odgovara onome što ga čeka, a čekaju ga jezera, jezera, jezera.

Možda i poneko odmorište, u blagi čas jugovine, i tisovo drvce što se grana poput jelke. Jer tis je isto prodisao.

„KAO ŠTO MATI ZAMOTAVA GRLO SINA ŠALOM...”

Kao što mati zamotava grlo sina šalom – tako sam ja pratila izletanje vaših brodica, o preponosna čeda proleća!

Umesto da se prenemažemo – hoćemo da pobeđujemo; šegrti bi sada kupili semenke – i mi ćemo, po čemu smo mi bolji? Gadjljivost je dosadna i sputavajuća!

Gospodine pesniče, ispustićeš beležnicu u vodu!

Jahta izleće na more. Nakratko vidimo njen crni trbuščić u vodi – kako poleže, pa pravi tako vešt zaokret, da postaje nalik okrilatelom lososu... Poigrava se u talasima, željna igre, još i još!

A talasi su poprilični!

Da ustuknemo? Nipošto, mi smo saputnici – iza nas je bura, a pred nama proleće!

Već smo se otisnuli i dospeli u visine!

Odustajanje je samo za kukavice iz zapečka... Valja nekuda zajedno hrliti, stremiti, zagrcnut u sjaju šikljaja.

Jatimice, skupa!

U susret nam duva snažan vetar donoseći miris tisovine.

Na našoj izložbi – razdragana publika! „Divno! Krasno!... Kada ćete završiti svoju dramu? Unapred, čvrsto verujemo u vas!“ „Juče smo se prinudno vratili, more se uzburkalo, vetar je poručivao samo jedno – pogibelj! smrt!...“ „Predивно! Prekrasno!“, razdragano se smeje publika.

U prolećnom sjaju tisovih grana.

PROLEĆE, PROLEĆE!

Kako je samo bilo smešno kamilje dete – a povrh svega i veoma usrdno. Pomno je pripremalo ispite, a potom padalo zbog stidljivosti, i čudaštva. A zorom, umesto da zabije nosić u jastuk – krišom je pisalo stihove.

Zbog priljeznosti lišavalo je sebe radovanja pred prvim prolećnim listićima. I nije ume- lo ni košulju da upaše u pantalone, te bi ona nedolično, vrećasto visila.

Nije umelo da glumi kako nema volje da igra badminton – svi su videli da zapravo ne ume, zbog stidljivosti koju bezuspešno potiskuje; bilo je i te kako svesno da svi primećuju kako mu celo biće odiše nelagodnom... I zbog toga je najčešće tuđu sreću gledalo s leđa, kako zamiče ili kako se u daljini belasa kroz drveće.

Da, ali sa dna jezerskih zrcala probleskuju netaknute zore ždralova.

Kada se kamilje dete zagleda u nebo, u nebeskom rumenilu razliva se zavičajna toplina.

Nevestinska jela stremlje uvis, u plavetno bezdno, vazda ostajući pred očima, i kada po- bedonosno hrli naviše.

A njega obuzima užasan stid zbog svojih propusta i promašaja.

Zareknimo se da ne oborimo pogled kada nas dočekaju s podsmehom oni za koje ma- rimo. (I oni kojima smo još večeras, ili koliko jutros verovali.) Jeste, primi ćemo njihov pod- smeh svojim tihim, vedrim, široko otvorenim očima, i nosićemo ga na svojim grudima, neskriveno, poput ordena.

Jer podsmeh potiče od onoga kome želimo sreću...

Upućujem ti sva svoja maštanja, sva maštanja blaženog maštara – tebi, vajni moj pod- smešljivče.

Mogu biti glup, nedarovit i nevešt, ali u molitvi sam pred vama, visoke jele. A povrh svega sam kukavica. Juče sam se uplašio čoveka koga ne poštujem. Zbog straha ne mogu da naučim da vozim bicikl. Za sve mi nedostaje snaga volje, ali u molitvi sam pred vama, visoke jele.

Juče se nisam usudio da ljubaznoj dami, koja me je počastila mlekom i keksom, priznam da pišem dekadentne stihove, a sve iz straha da me ne pita gde ih objavljujem. Rekao sam da je moj životni poziv isključivo držanje časova. Danas me zbog toga grize stid i kajanje.

Onomad nisam završio pesmu kako mi se htelo, jer sam znao da će me ismejati. Evo, svi su krenuli ka železničkoj stanici, u provod – a ja ostadoh u molitvi pred vama, visoke jele, jer bez vas sam veoma, veoma glup...

KRAJ PEŠČANOG HUMA U PLAVETI DANA

Evo stoje ispod sveća, vasilevski ovenčani.

U visini, nad carskim vencem, goli flagštok nežno buši plavetnilo...

Na ovom mestu polažem zakletvu da se nikada ne stidim same sebe. (Istinske, one, što piše stihove, koje niko neće da objavi.) Da se ne snebivam kad ulazim u gostionicu i, ma koliko neprijatnih gostiju da je tamo, da zapamtim da sam pesnik, a ne mokrica.

I da nikada ne poželim da objavljujem u njihovim časopisima, da ne budem kao svi, i da ne oduzmem život nijednom biću.

Otkud mi takve misli?

Pesnik daruje život, a ne oduzima. Pogledaj kako je svet divan – umiven suncem, pun vere u tvoja osećanja i tvoje buduće tekstove, zahvalno te posmatra.

Pesnik daruje, a ne vređa i ne otima život. Obećavam da ću bez okolišenja reći nagizdanim lovcima, ma koliko da su privlačni, da su najobičniji podlaci.

I neka se niko ne brine za mene, jer sam ja snažna!

Ali da li ću održati svoju reč? To je pravo pitanje.

Stežem pesnice, sasvim sama, pred veličanstvenom prirodom.

No bes me brzo prolazi.

Ruka podiže i hitne kamičak. Spiralno kružeći, on ocrtava luk nad ivicom šume u carstvu plavetnila. Celog života je bio na tlu, a odjednom mu je moja ruka dala zalet. Leteći kroz plavet – da li je carovao?

* * *

Zeleni uvojci lepršaju nebom.

Nebo se smeje.

Ladanjski viju se barjaci,

svaki na svom gordom stegu

kliče u vetru azurnom.

* * *

Pustolove, strasniče, letaču,

tvorče prolećnih vihora,

Vajaru misli strastvenih,

Lovče azura!

Počuj, ti, bezumni tragaču,

Vitlaj, hajkaj,

ganjaj, vinovniče

olujnog opoja.

* * *

Zakunite se jednom ovde, maštari,
s pogledom na uzlet,
s pogledom na zamah visokih jela,
na vrtoglavo propinjanje dalekih brodova.
Videći kako se njiše nebom oštrovršje,
Ne ustupivši nikom svoju ponosnu čistotu –
Zakunite se mašti i večnoj vernosti,
Gordi riteri bezumlja!
Da ćete biti verni svojoj mladosti
I zavetima visine.

* * *

A tamo, zamirući pred navalom lakomislene mladosti, ispoveda more, ogrejano suto-
nom, svoju zebljivost.
Zemljice, reci zašto jedna duša u mladosti zanemi, a druga peva, peva o tebi.
O tebi peva beskrajnim glasom.
I o tvom dobrostivom suncu peva, zemljice!
Kako to da isprva živi, diči se, pa namah umukne i traje bezglasno, kao da čitavog živo-
ta nema više šta da saopšti?

SAVEZNIŠTVO

Ako hoćeš da sklopiš savez sa onim što crnogorične dubine i ovo bledo nebo čini bo-
žanstvenima, ako si upila čvrstinu drevnih saga, ako se, dok si ih čitala, u tebi probudio
severnjački ponos, i želja da lupiš nogom o zemlju i visoko uzdigneš glavu sa raspletenom
grivom – potrči ispred sebe same, ka svetlu na kraju neba.

„Ime je raja – Okrugla Poljana!”

– Ko si ti? – viču nevidljivci, tako da ti zuji u ušima. Odgovaraš:

– Osvajačica!

– Drznica!

– Stvoriteljka! Svetla oluja Beldera!

I čuje se topot tvojih nogu.

A ispred, u raskrilcima jelovih kruna, baršunasta, mekotna rumen. Nečujan njen je glas.
Ona je – znak, upućen tebi, – i u tome se već sastoji savezništvo. Stavi prst na usta! Šš-šš...

Vraćaš se u sumrak i ne osećaš ni svoje noge, ni puteljak pod njima. Ti, ljudsko biće,
pretvorena si u biće sumraka. Puna si znanja, ali nemaš volje da govoriš. Mogla bi da raz-
govaraš dubokim tihim znacima, kao što razgovara večernje tiho nebo. U kući je već sasvim

mračno i samo prozori zure u sobu. Iz poštovanja prema osetljivim stražarima noći, ne pališ sveću dok skidaš odeću sa sebe.

Ali ako ne budeš nepopustljivo postojana; ako usšteš što pre da zbaciš sa sebe ono što te čini osobitom i svojom... Ako te otplaše usamljeni časovi uoči prinošenja žrtve, i podvig čistog tihovanja, i ohole uvrede onih koji ti se čine lepima – tada ti se valja bojati belih noći i dugih rumenila s početka leta, što stražare dok se pokazuju znaci.

Ali da li će tvoja obeležnost ikada sasvim nestati?

Govorićeš svom prijatelju: „Skoro da i ne volim bele noći! Muče me, posmatraju, ne nalazim sebi mesta! Ne volim ih i pored njihove lepote!“

Zato što si jednom, kao ljudsko biće, izdala svoje snove. Predala si se. Zaboravila si na sve pređašnje, i ne primetivši to. Rekla si: „Prošla je mladost, već mi je preko trideset godina, kada se svi smirujemo.“

I od tada ti bele noći postadoše mučne. Stidiš se da u vreme belih noći, dok se šetaš, ganuto pustiš suzu, da se pomoliš pred grmom jasmína ili stablom breze! Ne izlaziš po nekoliko puta u toku večeri da uz lupanje srca sretneš beličasto stablo ili šiljatu krošnjú, onu visoku zimzelenu kulu na kraju stazice... I s pravom se ustežeš! Bolje udesi tako da ne sretneš te oči, te pozive u belim noćima. U belim noćima!

Kad večeri mladog leta bivaju svetle i prozračne kao suze!

JEDAN RAZGOVOR

Vraćala sam se u grad iz gostiju, gde je bilo svetlo, praznično i bolno. Postoje naime takve paradne, šljašteće odaje, glasne neusiljenim, osobitim žagorom, rođenim još pre nas. Ući u njih vazda je bolno, neprijatno, tamo se uvek osećaš kao siromah i budala, a kada otuda odlaziš u tamu, obuzima te osećanje potpune usamljenosti. Takve sobe uoči Božića – tog pohlepnog praznika srećnika – prosto su nepodnošljive.

Bacam oproštajni pogled na osvetljene prozore – još nigde, nikada svetla u prozorima nisu bila tako lepa. I ljudi nisu živeli tako jarko i veselo!

Bilo je prijatno i tiho predveče, i ja sam čekala svoj voz na peronu male šumske stanice.

U tami se naslućivala prostrana gusta šuma, u pomrčini se odvijalo nešto značajno.

Zemlja je meknula, kapljalo je sa krovova, i vlažna, vitka stabla mladih breza molila su se ushićeno i plaho, u svetlosti fenjera, bliskom, susretljivom, toplom nebu.

Semafor me je druželjubivo pogledao svojim zelenim okom. Šetkala sam se gore-dole po kraćušnom daščanom peronu, posmatrajući kako stabla molitveno streme ka dubokom tihom nebu, i pobleskuju kapima vode pri svetlosti jednog jedinog fenjera.

To je trajalo dugo, moja duša je počela da oseća istančaniye no obično, te sam čula kako joj se zemlja molitveno obraća:

„Čuj, ti si mi sada sasvim blizu, do tebe dopire glas vazduha i kapljica, oslušni i moje reči. Vidiš, pored svih drugih briga, ja imam decu koju bi trebalo poveriti nekom na staranje;

pošto možeš da me čuješ, mogla bi i njih da prepoznaš. Pronađi, prigrli tu decu – ona su tako nespretna, čute, jedva otvaraju usta, umesto da govore glasno i odvažno.

Čuvaj ta moja uvređena čeda, što čame po kancelarijama umesto da pišu stihove, slobodno se prepuste osećanjima divljenja i uživanja.

Najgore je što niko ne primećuje njihovu lepotu, jer imaju iznošenu obuću, pantalone istegljenih kolena, i sitne pegice na nosu i obrazima. Ne umeju da se poklone a da ne ustuknu unazad i nekog očepe!

Prigrli moju decu – ona su tako sramežljiva. Baš kad bi trebalo da nešto oćute, ona govore preglasno, tako da se svi s negodovanjem osvrću. A posle, u svojim sobičcima, posle se prevrću od muke u postelji, setivši se svojih belosvetskih promašaja, i obuzima ih nepodnošljivo kajanje – spremni su da jecaju i umru od stida.

Ništa ne mogu da učinim za njih, mada me razdire sažaljenje prema njima: sa mene odsecaju šibe i batine, kojima ih tuku.“

Obraćala se mojoj duši majčica-zemljica sa suzdržanom gorčinom, ispuštajući blage, nežne tračke svetlosti, meke poput paperja, dok su joj se breze odazivale sred jugovine, kao da neko mlad suspregnuto tuži pred tuđim strogim pogledom.

Otkravljeni sneg zapahnuo mi je lice. Iza okuke začuo se zvižduk voza. Zakloparala je lokomotiva, sevajući očima.

Iza mene je ostala šumska stanica što toči nežne kaplje glasova, i osećala sam kao da upravo sada u nedrima nosim blago, ili da sam krenula da odstojim stražu.

A prodorni pisak iza šume učini mi se svež poput smole, i ništa manje čio.

* * *

Borove grane povijaju se poput plamena.

Na večernjem nebu nad dinom – zlatni znaci.

Zamišljam svog dražesnog, željenog dečaka i govorim mu: budi iskren.

A onda osetim bol – moraće toliko toga da preživi! Život ga neće maziti. Možda će u zamenu za iskrenost primati udarce. Želim da povučem svoju želju. Strepim za njegovo lepo lice, za njegove krupne, tihe ruke.

Kažem mu: onda bolje budi srećan.

Odněkud iz zim zelenih krošanja vraća mi se hrabrost i dodajem: a ja ću biti uvek spremna.

Budi, budi onda i ti iskren, a ja se neću plašiti bola! Budi moje iskreno, čestito dete.

Zaneta obiljem jeseni jasika

Stremljaše uvis,

Strepeh za njenu dušu,

Ganuto molih – vrati se.

Iz sinjeg neba vrati se, jarkim plamenom.

Gorke suze ronim zbog tebe, za tobom.

VILIN KONJIC

Pa ti si modriji od neba, vilin konjicu! – Visokorodni sam princ! U nebeskoj plaveti čuje se duboko zujkanje pčela, što miriše na med i smolu. Kako peva zemlja i diše šuma u nebeskoj modrini! Šušaju rasprse krljušti zimzelenih kruna. Kao da su otpale od sunca. Da može, obesna jara bi sve rascepila, baš kao ovaj iver čijim se zvukom poigrava.

Vilin konjic na panju, pod naletom sunca, širi staklasta krila, a po njima se preliiva vreli-na.

Lovac na misli i sazvučja leži ničice i – sunča se. Vilin konjic, visokorodni princ, lebdi mu nad leđima i elegantno seda malo niže, kao na neki hum. I blista poput rubina na njegovim pantalonama. Lovac i ne sluti da nosi dragoceno odličje. Sve to deluje luckasto i milo, kao i uvojak na njegovom čelu. Dok jedan vilin konjic posjajkuje kao alem-kamen na iznošenom turu pantalona, drugi, modrikast, sleće i uzleće pred lovčevim raširenim i očaranim očima, ljuljkajući se na medenim letnjim strujama.

* * *

U grudima milje današnje molitve.

Otpoved duše ćilibaru dana.

Duža želi nešto veličajno, duša želi nešto izuzetno, iz bezdane dubine, bezdane dubine – da se domogne mogućeg.

Pod nogama je suvo i igličasto, malo niže – zeleni čestar oko tajnovitog kladenca, gde činodejstvuju smaragdne urne paprati... U grudima mi je duševna molitva.

Duša bora stupa pred mene jantarnim skladnim drhtajem i izriče ove zagonetne reči:

„Treba da znaš da si jedinstvena!

Spoznaj i upamti da si ti naša! Poslali su te ovamo Vesnici Genija! K nama. I mi smo te preplavili. I znaj da si radi nas i radi ranjive prirode, koju je ovde uvredio čovek, dužna...”

U tom trenutku – poziv na ručak.

– Odmah! Odmah dolazim!

Kakva čamotinja!

Iz letnje sreće rađaju se reči. Sve same drage reči:

Lokvik, mokrik,

jazak,

kamilji dečak,

zgubidanak,

parobrodak.

E, taj parobrodak, sa američkom zastavom na jarke, crvene pruge – videli smo jutros sa balkona.

* * *

Ah! Kakva je to samo lađica! Razigranog pramca, strmih rebara – sva nekako vretenasta. Bela, na crvene i zelene pruge. Propinje se i zaranja pramcem; silovito reže talase; možeš se predati neobuzdanim sanjarijama ploveći njom – ta baš leti! Može da prestigne parobrod! Da ga ostavi za sobom! I da zagrlji, da poljubi sinji talas!

Sve naše – vama! Začaranoj penastoj princezi – kuli svetilji.

Hajde, zaroni! Još! Još! Još jednom! Ime joj je „Sedefica“.

Hor

Ta lađica-sedefica

Vraški li je hitra,

Morska leptirica

Što umilno titra.

On

O, lađice-sedefice.

Nemoj potonuti,

Sa crvenom prugom

Hitro nestanuti.

Hor

Lađice-sedefice

Nemoj da pobegneš

U morske dubine

Zauvek da legneš.

On

Od sedefa lađice,

Dušo moja bušna.

Prevari me milena,

Odnese do dna.

Hor

Sedefica-lađica,

Nije makar gde –

U strašnim dubinama

Beskrajne vode.

* * *

Mnogaja leta mojim ponositim kaljačama! Ko u šumama na baltičkoj obali naiđe na par kaljača, bez vajnih čovečjih nogu, neka zna da su to – moje kaljače. Behu suviše slavodobitne i velike, suviše velike, da bi se držale mojih nogu. Preuzvišene! Srećan je onaj koga one nazovu prijateljem, na čijim nogama pristanu da putuju. Mene su oduvek prezirale.

Kišice, kišice, razglasi po okolnim krovovima slavnu pesmu o slobodarskim kaljačama! Bile su tako plemenito inokosne i otmene, da skoro nikad nisu ostajale u predsoblju. Bog-me ne! To sam primećivao tek onda kada bi zaslužno privukle pažnju svih gostiju u salonu.

Nisam zavidljiv – ali na njih su vazda obraćali mnogo više pažnje nego na mene. Nisam mogao da podnesem to suparništvo.

I evo, osamljene, ohole, pomalo setne, konačno su i – slobodne. O, kaljače, kaljače, ponosite kaljače severa!

* * *

Hej ti! Izvukla ti se košulja! Može u nju varičak brašna da stane. Što stojš tako praznoruk? Hej, smetenjače! Šta si se ukipio, pa još i zinuo!

Čamcem upravljaš? Ne.

Konja pojahuješ? Ne.

Da se ne tučeš? Ne, stvarno, ostavi me na miru!

Pa šta radiš vasceli dan, dugajlijo blesavi! Ma okani me se već jednom.

Eh, pokazao bih ti ja, ali mi te je žao, a još si tobož i kraljević, to je za tebe, zapravo, pitanje neba i zemlje. Pa nek ti bude, zijaj do mile volje, do Pokrova Presvete Bogorodice ako te je volja! Nego znaš šta, pljesnuću te malo iz čistog milosrđa, jer ćeš inače ovako kraljevski i stvarno dangubiti do samih Pokrovica.

* * *

Zvezda s nebesa

blista, gleda, draži.

Iznad strašne šume

je zazorila.

Crna strašna šuma

je na straži.

Govori: – U moj crni znak,
strašni mrak ne stupaj!
Povratka iz mene nema –
znaj!

Tragao za zvezdom čudak,
tragao...

Kako stići do nje?

Nije saznao –
Nije je stigao –
Al' beše srećan –
zbog nje,
zbog nje je stradao!

NA PESKU

Borove su šišarke, izbledele u obalskom pesku od slane vode i sunca, postale plave.

U svakoj šišarci, pod obojem gustih krljušti, ukristalisala se bura. Uporni severac predstavlja pravi kristal severnjačkog raspoloženja. Zajedno sa kućicama od puževa, koje su smrdele na žabokrečinu, kući su donete, sakupljene u kapu, i nekakve suve kuglice, koje je neko od odraslih izbacio, izgrdivši sakupljača na pasja kola. On se probijao kroz grmlje, ostavljajući na granama pramenje svoje svilenkaste kose, da bi se dao u trk, poput mlade žirafe, trapavim koracima posramljenog bića. A zašto? Te kuglice, za koje se ispostavilo da su zečjeg porekla, bile su suve i lepe. Ležale su u peščanim udubljenjima, kao u gnezdašćima.

TAJNA

Postoji jedna jako ozbiljna tajna, koju treba saopštiti ljudima.

Mi, Božjom milošću sanjari, izdajemo verdikt!

Svi pesnici, tvorci budućih znakova – treba da hodaju bos, dok je zemlja još topla. Naše noge su nevine i prostodušne, neiskusne i brže se oduševljavaju. Pod bosim nogama od soli očvrslu pesak malčice je kao zaleđen, i samo se među prstima oseća čas hladno čas toplo strujanje. Sa bosim nogama razgovara zemlja. Pod bosim nogama daska priziva toplinu. Samo ćeš tu spoznati dragocenu bliskost sa njom.

Eto zašto pesnici treba leti obavezno da hodaju bos.

Sramota je vasceli dan samo grejati tabane na pesku! To mogu da rade jedino odstupnici od svoje vere, izdajnici svoje domaje, koji ne slave snagom reči njene lepote...

O, lenjosti, golema lenjosti!

Sanjarska moja lenjosti!

Duvaj vetre-vetrilo,
 Praznoglavca spasavaj!
 Čun se nasukao, zaglibio,
 U plićak krmu zario.
 Trstiku
 Gustu-pregustu
 Razgrći, rastvaraj.
 Čunak se
 Nasukao, zaglibio...
 Prosto mu bilo!

SUNČANI SAN

Kako su danas svima široke grudi! S peščane humke miriše sunčano jutro. Kao da gutaš prohladne talase.

Kojekako gazeći bosim tabanima, bojažljivo prodoše neki svetlonogi dečaci. Još im nisu očvrsla stopala i lako se nabadaju na borove iglice.

Borovi se njišu, osunčane senke rastaču se u nežnom mleku vazduha.

S juga navrli beli, kudravi, lomni oblačići – i istopili se u plavetnom napitku visina.

Zagolicaj me nežno iza uha, vetriću! Ali ne tako! Nisam ti rekla da mi golicaš nos! I bez tebe znam, nestaško, da mi je povelik.

Šta? To nije istina! Nisam ja juče prevrnuo tetkinu žardinjeru niti srušio sa stola vazu sa cvećem! Ja sam okretan, odmeren, ja sam stvoren da zanosno plešem, kako i dolikuje princu!

Počesi mi levu petu, veseljače – eto tako!

Oblače moj mili, oblače moj mili, umiljati – poput belog nebeskog telenceta, snenog nebeskim snom.

NAJZAD SUNCE

U vrtu stoji mlađani Nemač-repetitor. Sunce mu upravo greje koščata leđa; ruke su mu razdešene, noge takođe. Dok hoda, radi ravnoteže, drži malo otvorena usta, i izgleda skroz blentavo; ali zato se svaki čas zadovoljno oglašava u najdubljem basu – koji je nedavno dobio na dar od majke prirode. Još uvek ne ume da izađe na kraj s tim muževnim glasom, ponekad se preglasno prodere pa onda sa osećanjem krivice pogleda ka kući.

Sunce ga nežno greje.

Ponekada čak i veoma skroman momak pomisli: baš sam zgodan, i poželi da pogladi sebi vrat i bradu.

Prosto je nemoguće da ti se tokom prijatnog sunčanog dana ne dopadne oval sopstvenog lica, zar ne? Ali se posle ipak lecneš.

Drugi momak pomno i usrdno, mičući vilicama i ušima, žvaće hleb. Ne, ipak – oveću tablu čokolade. To deluje glupavo, i skoro ga je nemoguće ne voleti zbog toga.

* * *

A u šumi je trenutak radosti!

U šumi cveta medveđe grožđe – sitnim, ružičastim cvetićima. Lisnata stelja i busenje mahovine prekriveni su njegovom laticastom penom!

Rumena pena sasvim je prekrila tlo!

Ah, blaženog li vazduha, radosnog li trena!

U šumi dražesno cveta medveđe grožđe!

DECA SUNCA

Neke ljude sunce tako štedro greje, da im je sasvim svejedno da li idu desno ili levo, da li ostale vode u glib ili izvode na pravi put – samo da njih greje omilelo sunce.

Zabludeli, gacaju kroz barice, ne obraćaju pažnju na izdajničko bibanje pištaline. Njima je svugde suviše dobro da bi povelu računa o putu.

Umesto da im zavide, ostali ih ismevaju, i strašno se ljute na njih.

A sunce samo gladi, miluje dragog gotovana, dok on tumara, i sudara se sa svima, gubeći kaljače ili espadrile, sa džepovima izvrnutim poput magarećih ušiju, i mrmlija sebi u bradu, srećan što može da se prepusti mašti sred sveopšteg negodovanja.

Tako je jedan od članova naše družine pogubio sve svoje knjige po šumi, pa smo ih mi posle kupili.

Dali smo mu na znanje da je to poslednji put.

„Ubuduće ne gubi svoje stvari!“

* * *

Moj hvalospev balkonima praznih letnjikovaca, daščarama, peščarama, dinamama!

Tamo su letos bila naša saborišta, tamo smo proglašavali čudesne devize umetnosti! To behu klubovi sanjara, koji su sedeli podvišji noge, na stepenicima. A najhrabriji i najluđi među nama, zanesenih plavih očiju, dajući takt rukom, deklamovao je potmulim basom tuberana, bledog čela u nadolazećem sumraku, s rukavima letnje košulje nalik krilima. Okruživale su ga ulegnute stolice iz ovdašnjeg inventara, okrenute ka njegovim stihovima – slušalo se, otvorenih usta.

O, lepoto, u čije ime se dreždi i kašljuca po negrejanim tavanima!

Kroz rešetkastu balkonsku ogradu sija zvezda.
A lađa?
A sveobličje mašte? Letnjikovac pod starom brezom!
Lađa sred bure!
Gospodine uredniče, policijska premetačina stana nalik je oluji.
– Da li se to čuje grom?
Ne, vetar donosi štropot šumske pilane.

* * *

Tvoja violina se raspametila. Njeno gudalo čini da poverujemo u duhove! Beloput i ljubazan, duh se šetka po vazduhu, između breza. Stope su mu ogrezle u plavetnilo. Kako smo samo srećni! Poveruješ da čovek kad nađe srodnu dušu, postaje Bog, da nikad nije kasno za samousavršavanje, za spoznaju da je Mocart ovladao plavetnilom breze, i da je sutrašnji dan svrha današnjeg.

Zibamo se u mreži za ležanje i maštamo o besmrtnosti duše, mladi borovi su okupani suncem.

Vezovi ležaljke škripe.
Osećamo se maltene kao oni duhovi.
Kao da ćemo uzleteti. Večna mladost – pa to i nije nedostižno!

* * *

– Zašto nećeš?
– Zašto neću! Zato što se tamo dospeva i objavljuje preko veze; ništarije se ulizuju da bi tamo dospele, a posle stražare kod ulaza i odguruju mlade, ne daju im da uđu, prepupštaju ih tmini jer su mladi talentovaniji od njih.
– Mi smo poznati, a ti nisi! Ljudi neće saznati za tebe, obratiće pažnju samo na one o kojima mi pišemo. Otkuda tebi pravo da sijaš!
– Talentovan sam!
– To se nas ne tiče!
– Žudim za lučom!
– Baš nas briga.
– Ja sam čovek!
– Naša ponuda ne mora svakom da prija.
– Hoću da služim ljudima!
– To je već nešto drugo – ugasi svoje želje i svoju fantaziju.

Ah, zvezdice vazda žmirkaju –
Punim sjajem ne svetle nikad.
Neka se samo dani vivkaju...
Dan za danom, ni-na-na...

- Zašto se ne latiš nečega? Pa ne slaviš danas Svetog Lenguza!
- Ostavi ti Lenguza na miru. On ima samo pet crvenih slova mesečno: 1) Kad mi se neće.
- 2) Kad ne mogu da se nakanim. 3) Kada nameravam da počnem od sutra. 4) Kada tek što sam počeo, pa treba da se odmorim. 5) Kada me nije briga.

* * *

More je skladno i plisko

Letka lastavica.

Postaje nežno-roze.

Vodna naplavica,

U njoj ribatica.

Letogon, letogon,

Častavica!

Šta je to častavica? Prosto tako, izmišljena reč. Veoma zgodno: častavica. Častavica! Nešto srednje, između lastavice i čamca.

* * *

Kišostive kišice

proromorage, prožuborage.

Kišostive kišice, vetričavi vetrići

roromorage,

žužuborage.

* * *

Lupaju tente na letnjikovcu, poput jedara. Slan miris mora uvukao se u sve.

– Hej! Dosta spavanja! Kako stojimo sa korekturama?

– Ne smetajte mi da sanjam. Na kraju krajeva...

– Dosta s tim! Da li pravimo časopis ili ne? Ako ne bude gotovo do jedanaest, okrećem novi list. Ozbiljno. Odoh ja.

– Čekajte! Da li ste čuli? Pa čekajte – jelka nad jarugom se slomila, malo je falilo da nam zatrpa potok.

– I to mi je neka novost!

– Bog zna šta se zbiva na moru – šljiska gde stigne.

– Znači, ili korektura ili...

– Ma idite do đavola!

* * *

Blistava belina neba. U svetlim perima razlepršanih oblaka – sve je u znaku širine, jedrenja, a u njih, poput jarbola, uprle kreste jela.

U krošnjama borika posvuda drema bezbroj snenih ritmova.
Borovi ispuštaju toware tišine, koja guta zvuke.
Zlatovijasta stabla, ljudi, dani, misli – pogruženi su, kao ribe, u svetlost juna.
Molim se tihim pokroviteljima, širokih i nežnih krila, kao veliko more i tiha dina.

OBLACI SE ROJE KAO SNOVI

„Od mojih pesama ljudi će postajati sve bolji i bolji“ – misli on. I poletno korača po drvenim mostićima, i gleda naokolo. „Postaće srdačni, poštteni, dobri, pa i hrabriji.“ Tu se doduše smeteno osmehnuo, jer ni on sam nije baš uvek bio hrabar.

„Ali zašto bi postali bolji? Da li zato što će u njih dospeti ova ovde jelka? Ružičasti, rumeni vresak, koji se naprosto mora voleti? Ako čovek iskreno zavoli vitkost krošanja, može li posle toga ikoga da slaže?

Ne, nikada!

Da li ću ja ikada napisati te pesme? Da li je to moje poslanje?”

Tiho, slatko zamiranje. „Da ili ne?” I strepnja: „Da li je to moj put? – A šta ako nije.”

Tiho, najtiše, slatko tišanje. Kad bi se bar javila griža savesti; želeo bi da ispašta – ali uzalud: ima još tako mnogo vremena za ispravljanje počinjenih grešaka.

Pred njim su vitke, umivene krošnje, koje, jedna za drugim, urastaju u nebo.

Gledajući ih, zar se može živeti nedostojno?

Zar se može ne biti srećan od radosnog iščekivanja?

Neubedljivo, neiskreno bi da ispašta, da bude grešnik, a da se kaje; i da se popravlja.

Da li će ljudi stvarno zavoleti moje pesme? Da li će im se stvarno dopasti moja jelka?

Čiji vrh, nalik krstu, stremlje u vedro, krotko nebo.

Uplašeni izletnici prolaze tik pored njega i od straha zauzimaju prezrivu i strogu pozu, a on, praveći im mesta, susretljivo saskakuje sa drvenih mostića.

* * *

Poput žica harfe
njišu se borovi,
kraj zarasle bašte.
Kod pustog spruda
i svetlog stočića –
nespoznat je raj,
nekim izazvan.
Kroz borova stabla
stazica krivuda

da prigrli tajnu
kraj skrovite klupe
viđene u nečijem snu.
Neka do nje dođe
staložen i pribran
ko ume da voli a ne zna kog,
da čeka a ne zna šta,
ako pak usni, odleteće mu duša
do svetlih istočnika,
u srebrnom iskrenju
da se porađuje.

Blistavi delić neverovatno radosnog predela pojavio se na nebu, iza breza otežalih od kiše – do tamo je čak vodio i nekakav put. Običan puteljak, ali vera u nedostižnu radost nije jenjavala...

* * *

Stidljivi mladić voleo je cveće. U nevinoj začuđenosti ono je nicalo iz tla, nezaustavljivo i poverljivo pružajući svoje lice; bilo bi lako obmanuti, presresti patnjom i surovošću radost svake te bele zvezdice, njenu lomnu krunicu, i ponuđenu unutaršnjost.

Ali ove velike i krotke ruke umele su da dodiruju tako saosećajno i blago, sa uvažavanjem nepoznatog, da se u ovom carstvu ranjivosti niko nije bojao sve bližih tihih koraka velikog, zagonetnog bića.

Zato što u nebo vodi prav put, preko uvis usmerljenih grana, preko strmih krovova. Gde su grane kao ptice, kao mačevi, kao krstovi i predskazanja.

* * *

Toga dana beše mlečno-nežno, tiho i vlažno. I ranije je primećivao da stabla mladoga borja nalikuju na strune. Podno uznetih grana.

Mladi bor stoji poput tihog skladnog plamena.

Zvezdo moja, zvezdice – ili ne, drugačije. Lane moje tijano... Nije voljenu devojkicu već sopstveni život tako nazivao, koji je bio sasvim kratak. Nije još stigao ni da voli.

U visinama nije bilo vetra. Dugo, dugo je tako stajao. Ništa nije obećao pred onim strunama. Ali je u njegovo ime nešto izgovoreno – nije ništa čuo, ali je osetio.

Nije prozborio ni reč. Uzdahnuo je, a nije znao zašto uzdiše. Polako je krenuo nazad, gazeći nogu pred nogu... Zakasnio je na večeru. Izgrdiše ga. Krišom je reckao perorezom kuhinjski sto. Razmišljajući, razgledao je prste i snatrio...

Tako ga obećаше životu.

JUNI

Veče je. Duge, tanke, pomalo tužne pruge na horizontu.

„Vidite, treba ponekad hodati bos kroz koprivu.“ Rekao je to i začutao, a u sebi pomislio: „E pa, nema se kud, znači, treba.“ Razmišljao je, grizući usne. Bilo mu je krivo što je izgovorio naglas te reči.

Bio je to prosto sramežljivi čudak. Iza leđa su ga svi ismevali.

Iznad pljosnatog peska dine, visoko na nebu, galeb odvija zarđali vijak. Borovi obalske Kalevale, mahnuvši na rastanku, čile. Nema pljuskanja. Pokraj spruda polehlo večernje, ćutnjom punano svetlo oko.

Severnjački predeo,
Sanjalačka padina,
Bajoslovno onostrano
Bezobalno obzorje.

Na nebu čudesna svetla vrvca. Ta devojka mu se zaista dopadala, vredelo je zbog nje hodati bos kroz koprivu. Ali napustila ga je.

Činilo joj se sramnim i smešnim, što se ožježena noga sama od sebe nezgrapno grčila. On pak beše prostodušan, i hrabro se probijao kroz žežu, bosonog. Ali noga mu se pri tom bolno trzala. Dovoljno da mu ne oprostí.

Bajna gospođica – što nije umela da se uzdigne i uzleti!

VEČE

Šta mi znamo o lepoti? Mi, recimo, smatramo grbavce ružnima, a u svojoj grubosti na-prosto smo prevideli trenutak njihove lepote. Ne dočekavši naš topao prijem, njihova lepota se povukla.

Tako sami stvaramo zaboravljenu lepotu, i potom nas ona proganja, i ujeda, i zahteva toplinu za sebe, onu koja joj je bila uskraćena, svetlost, iz koje je bila prognana, i koju je najzad napustila, dok smo mi svejednako obožavali odurno, nadmeno lice Junone.

Zašto bismo grbavca smatrali ružnim – pa i on ima trenutke lepote, a Junona – opušten-e, zle, čulne usne i na momente oštar, kokošiji, pohlepni, zverav pogled. Ali ubedili su nas da je pravilan nos i izvijene obrve – lepota sama.

MOLITVA TMURNOGA DANA

Miriše na blagu ustajalost. More svakoga voli. Božja volja prisno ogrejava. Bože, koji si stvorio ovu dinu, Gospode, Pokrovitelju, pomози mi – bezazlenom. Verni Bože sinjih dina,

što u peščari čuvaš svoje sinje ptičice. Bezazlen sam, a neprijatelja imam mnogo. I ja sam kao ta ptica, pomozi mi.

Zar ne znaš da se iz tvoje mašte rađaju bure? Zar ne znaš da se bure podižu iz mašte svakog od nas?

NOĆ

Noćas je počeo da kopni sneg. Nebo se sasvim otvorilo. Sipila je kišica. Ne, kapljala je magla. Uz svetiljke se zbili, posjajkujući, pupoljci na skoro nevidljivim golim izdancima. Bubrilu je pramaleće. Duša je teško poverovala, a sad stoji posve naga, dobrostiva, potpuno uverena u sve. Svako je mogao da je povredi, da se nije krila u noćnoj tami. Zajedno s prolećem. Odizala se para, mirisalo je na zemlju, sipilo je.

* * *

- Voliš li pesak?
- Volim ga, jer je mek.
- Voliš li borove?
- Volim, ako prisloniš uz njih obraz sa prisojne strane – zrače toplotom...
- A voliš li konje?
- Volim. Imaju nežne nozdrve.
- Voliš li more?
- Da. Primetio sam da za tih dana i ono voli mene.
- A voliš li zemlju?
- Kakvo pitanje! Pa ona je... ona je moja majka!

Dok posmatram zvezdano nebo, ja se pitam: da li su i duhovi ostalih zvezda tako dobri, kao što je dobra zemlja.

I plaće mi se od sažaljenja prema njoj: od nje stalno nešto otimaju.

Hoću da je branim.

I braniću je.

* * *

Kao što se steg, kao što iskošena drška stega pronosi u modrom nebu, tako si mi pojurila u susret, vesnice moja.

Znam da veruješ u mene. Veruješ da, ako i sedim po ceo dan u šumi, zureći u busen i tobož ništa ne radeći, da to nije uzalud, ili iz čista mira. Da, kad govorim o neuspesima, činim to nakon svojih najiskrenijih pregnuća.

Ti mi veruješ, do te mere veruješ, da možeš i da čekaš umesto mene. Veruješ i kada ja ne verujem, i kada verujem u sebe, kao u Boga! Nikad se ne ljutiš na mene. A ljudi se, na-protiv, ljute.

Veruješ, u ime prolećnog razvigorca i rodnog kraja. U rodnom kraju nižu se oštrovghi mahovinasti suvici. Prostiru se beskonačni pojasevi šuma, vrhovi im besomučno hrle u nebo – njišući se na vetru nad toplim krompirištem.

U rodnom kraju – drugačija su svitanja i drugačiji vetar.

UDVOJE

– Vitez mora da ima čistu i iskrenu dušu.

– Šta si preduzeo ne bi li se ispravio?

– Izjutra pohodim mladi bor i poredim svoje osećanje čistote sa njegovom visinom – što jeste pomalo preterano...

To mi ti govoriš! Sad vidim, kakav si...

* * *

Veruješ li ti u mene?

Verujem.

A ako svi budu protiv mene?

Ne brini, verujem.

I ako mi svi moji postupci sramno protivreče?

Bez obzira na sve, verujem u tebe!

U nebo se vinula lastavica, kružeći od sreće. Na dini je tmurno, maglasto i tiho.

Šljukica se pribija uz pesak.

ADAĐO

Na obodu dine dva bora imaju oblik pehara. Rašljasta stabla oblikuju bokove zlatne božanske čaše. Pošto su im stabla srasla – tu joj je podnožje. Gornji krajevi razgrnuli oblake setnom konturom primorskog krajolika. U kovrdžavim igličastim granama – vitice.

Nazvasmo ovaj pehar – čašom dubine, čašom sanjarenja i vernosti.

DEČJE BRBLJANJE

– Dado, ako se maca uda, da li će imati dece?

– Naravski.

– Dečica će porasti, a ona?

– Ostariti.

– Dado, a da li će jednom umreti? Žao mi je mace.

– Ona će umreti, ali ne i njena duša.

- A ako bude svetica? Da li će maca postati anđeo?
- Nosiće beli venčić oko ušiju i leteće kao ptica! Ptičice će se prvo bojati – ali ona ih neće dirati. Pa šta će joj!
- Dado, a da li mačke imaju dušu?
- Ma hoćeš li već zaspati! Vile ti u usti!

* * *

Imadoh parčice medenog sunca.

Sunce beše žuto – i stvorio se žuti kamičak. Sunce beše roze – i stvorio se roze kamičak. Sunce beše medeno – i stvorila se tvrda medena breskva.

Sijaju medni obluci. Toplih providnih ivica, sa lica prevučeni nežnim ružičastim injem. Plavi kolač ozvezdan srebrnim zvezdama.

* * *

Želim da prikazem klobuk bele pečurke umnim i čistim, kakav je izašao iz zemlje, zahvativši sobom deo planetarne snage. Zidove i sleme finske vile, kakvi su se pomolili iza šume, omiveni dalekim putem do oblaka.

Oblak iznad planine, onakav kakav je postao, prejedrivši svetli nebeski okean.

Čela zveri obasjana belom zvezdom, kako ih je stvorio životvorni Duh i Dah.

I moga sina, otkad je dugim povijenim stasom postao nalik na vrbu, milo slepljenim pramenom kose na čelu – na brezu, a svetlim očima – na mladi ariš, koji se svojim šiljkom zario u nebo.

Samo što je on još dobrostiviji od ive: nema koru već suštu mekotu – i svetliji je od ariša. Smeje se sam sa sobom. Njegov dodir blagosilja stvari.

REČI LJUBAVI I TOPLINE

Od lenjosti i žege mačak razveo uši.

Razmakao somotli ušice.

Izgleda kao pokisli miš...

U bari se smucaju beluci.

Beše jednom

Mačak-stomačak:

Gugutak

Blesutak

Mačurak-perutak,

Paprutak

Belutak

Malutak –

Smutak...

* * *

Toplim rečima dotičem se života, jer kako se drugačije dotaći ranjenika?
Meni se čini da je svim bićima hladno, prehladno.
Vidite li, ja nemam dece, – i možda zato tako neizdrživo volim sve živo.
Ponekad mi se čini da sam ja mati svega.

* * *

Putuj daleko, daleko, rođeni, mili moj!
Izmučila sam te, oduzela sam ti tvoj krotki graciozni život. To se ne oprašta tek tako...
Lađe, lađe, daleko su lađe, rođeni moj!
Umirući, govorila je da ćeš se vratiti! Bolje da zauvek odeš u malu nevinu kulu u modroj
daljini, iza plavetnih krajeva.
Ah, vratićeš se ti!

Hoću da me voli više od sopstvenog života, a moju nežnost – više od sunca.
Hoću da mu duša prepukne od nežnosti.
Ali želim i da na moju nežnost odgovori sa suzdržanošću dečje nadmoći:
„Nemam vremena, mamice, kroz pola sata mi kreće voz.“ I da uskoči u karuce.
Nemam vremena, otplovile su mi lađe, govori mladi viking svojoj verenici – i već zama-
huju galebovi za lađama.
I on, bez da ju je poljubio, odjezdi. A u šumi je u međuvremenu opao bademasti sneg
medveđeg grožđa, i sva šuma kao da se odenula u venčanicu.
Volela bih da zaboravi da se pozdravi i oprost.
Ležim u postelji, bolujem, i čekam ga sa nestrpljenjem – da probdi malo nada mnom.
Da li ću još poživeti? Brzo gubim snagu.
„Mama, zamisli, – putujem na Špicenberg, izgleda da ću tamo pisati svoju poemu lakše
nego na našim krotkim jezerima!“
„Putuj! Ako umrem pre nego što se vratiš, veselniče, piši u toj smeloj poemi i o njoj, o
svojoj majci!“
Tako ga zamišljam.
Blagoslovene su danas šume nad belim peskom, izrasle zarad ćutanja. Izdižu se teškim
granama u nepokretnom vazduhu.
Ljudi su se, poput zvezda, kretali u sjaju obuzetosti. Oplakujući sve kristalno.
Punozvučni behu minuti – nijedan nije minuo uludo.

ŠUMSKE MISLI

Imam već trideset i četiri godine, ali sam pobegla od sopstvenih gostiju. Divan je to osećaj kada se spaseš bekstvom! Da me ne bi primetili sa ivice šume, morala sam da legnem, zarivši lice u mahovinu i stare jelove šišarke. Dno šume zastrto je mahovinom i tankim grančicama. U šumi je sve prožeto prepoznatljivim šumskim zračenjem. U šumi si i sam svakog trena sve šumskiji. Sve šumsko je veoma zahtevno, sve poručuje „ne dodiruj me“. I dobro se krije od tuđinaca. Jarkonarandžaste krljušti, otpale s tamne jele, osedele grančice, osveštane kišom: neprijatelj ih nikada ne vidi i ne dotiče – ne remeti njihov nežni vazdušni omotač. Zahtevne, nedostupne, ponosite šumske stvari: riđe igle, stare i blistave, otpale sa visine. Poneka purpurna stvarčica. Možeš i da je ne primetiš. Kada se najzad gotovo bolno, kao štene od hrane, otrgneš od šume, svemu oduzimaš dušu, i odlaziš da zabavljaš goste – nevoljko, kao kada si u detinjstvu radila domaći zadatak. Uz bol gubitka nečeg prirodno svoga. Verovatno je i tada načinjena ista takva neprihvatljiva i nenadoknadiva šteta.

Misli ovde naviru lako, same od sebe. Juče je u kadu s vodom napadalo mnogo jelovih iglica. Iza prozora se prostirala šuma.

Razmišljala sam ležeći u kadi. Poznajem jednu devojčicu prozračne, skoro oblačne puti, svetlo-slamnate boje. Njen život je jedan od mojih snova. Vaspitavana s nežnom, prenežnom pažnjom, uverena da je oličenje nebeske čistote i prefinjenosti, božanstvo svoje matere i ukućana. Devojka koja me je kupala pričala mi je o njoj, od svih voljenoj.

„Naša Tanjica uvek izvoljeva dok se kupava. A gospođa će namerno: 'Donesite malo peska i izribajte je!' 'Ne, da se niste usudili!' – kaže – 'kakav pesak! Pažljivo, Saša, kod mene je sve tako nežno! I noge, i leđa!' I pokazuje: jedna noga joj se zove Maša, a druga Glaflira. Maša je pametna, a Glaflira nestašna. Počne da udara po vodi svojom Glaflinom i sve nas poprskava. Ne mogu da odolim da je ne štipnem i pomazim.“

A bila je tu i druga devojčica. Nju nisu tetošili, pa nije ni znala da ima telo kome se može diviti. Uvek bi je posle kupanja požurivali da se obuče: telo je slovilo za prilično neprijatnu stvar, koju valja kriti od drugih. Kada je sluškinja brisala ovu devojčicu posle kupanja, odjednom je prasnula u glasan i raskalašan smeh i nestašno je štipnula za stomak, ugledavši mali koketni mladež. Devojčica se oseti bocnutom, i sama ne znajući zašto, zalupa nogama: „Kako se usuđuješ! Kako si mogla! Kako si smela!“ Sva se tresla od nemoćne, neshvatljive pozleđenosti i očajanja. Uplašila je i uvredila poslugu.

Pa je i poodrasla. Bila je nedopustivo oštra, i zbog nekog flagrantnog narušavanja etikete odlučili su da je kazne. Ali tek što je majka podigla ruku, ona je dobila napad – prodorno je kriknula, i počela da kida haljinu s majke. Prestala je tek kada je majka odbacila šibu. Svi su mislili da je vrištala zbog straha od bola, niko nije pretpostavio da je uzrok vrištanju panični strah od dodira, koji je izjednačen sa uvredom.

Znaju li uopšte zakonodavci da isti zakoni ne kažnjavaju podjednako, da svako ima svoj prag osetljivosti. Bez obzira što se svima dodeljuje ista kazna. Jednome ona pričinjava samrtne muke, a drugom... Zar je zakonodavcima, baš kao i roditeljima, svejedno?

Ali najgore od svega je što se taj neprikosnoveni poriv da se bude uvređen, s vremenom gubi. Ja veoma volim obe ove devojčice, obe su talentovane i ponosne, ali jednoj od njih gorko zavidim. Dušu treba čuvati, kao leptira, jer svako zna: da bi leptir živeo, ne sme mu se prstima brisati prah sa krila.

Tako i nama brišu naše najvažnije.

A dešava se još nešto preko svake mere ružno: neko nam prilazi i, bez pitanja, hteli mi to ili ne, uči nas ružnim rečima, puni nam uši skarednim kupletom; i šuma više nije tako šumska za nas, šumske svećice malenih cvetova više nisu tako blagoslovene i bajkovite, u svemu je manje sreće. I više se ništa ne može učiniti da povратиš svoje ranije neznanje – preostaje ti kajanje i nemoćni bes.

Jednoj od njih gorko zavidim.

MAGARE

Kaska magarence – na vratu mu leže opuštene uzde. Na njemu sedi princ – i u očima nosi Proleće.

Sedi sa strane, držeći noge carski otmeno.

Jer on je princ, i nema potrebe za uzdama.

Ne znam kako se to završilo. Možda se magare spotaklo – a princ sleteo u kaljugu, pa ga je, kad je ustao sav blatnjav i zbunjen, i ugledao svoju spljoštenu korpicu i zgnječeno cveće, obuzeo stid pred onima koji su tuda prolazili u čismenoj odeći, puni dostojanstva.

To me ni najmanje ne zanima. Meni je važno da znam jedino ovo:

Kaskalo magarence, i niko nije upravljao njime – na njemu je sedeo princ, i u očima je nosio Proleće.

PROLEĆE

Prolaznik koji je prišao rešetkastoj blistavozelenoj živici liči na nebosežnog plemića iz Lamanče, ima fino izvajano čelo i šake. Ali kosa i oči su mu severnjački plavi. Obučen je u toplu štrikanu bluzu.

Zaustavio se i stavio ruku na rešetku. Dugo je zurio u zelenilo. Prašinom je uprljao dlan. Obrisao ga je o pantalone. Potom se sklonio i pošao svojim putem.

Maštam da jedne ovakve večeri i mojim baštenskim vratima priđe nespretni dugonja, iz čijeg dobrostivog pogleda bih zaključila da mu je tu lepo. I ništa više. Trudiću se da ubuduće iznađem najrazličitije načine da prigrlim usamljenike. Kad saznam gde živi taj nežno-

čeli čovek, poslaću mu šal od fine vune na lila pruge ili beo poput jagnjeta – i biću srećna, što mu ta mekotna verižnjača miluje vrat.

Vodnjikavi vetar odiše neostvarljivim prolećnim sanjama, i sve nestrpljivija postaje duša.

* * *

Kroz humke se belasaju nežne niti sazvežđa. To su sazvežđa tananih, krhkih, belih zvezdica. Pričinjavaju mi radost. Hladno je. Vetrovito.

Ljudi u povratku, razgovaraju o podvizima, o životu. Bela sazvežđa nekome služe kao nit vodilja.

Baštenska kućica okreće svoje veliko severnjačko čelo ususret ozarenju. Delovaće tako uzvišeno čitave bele noći. Bela mlečna mladost rasuta je u vazduhu – i behara ka čoveku. Odaziva se duša, iskoračuje joj u susret...

ETIDA MLADOG PRIMORSKOG BORJA

Tmurno ljubičasto nebo – smračuje se, i oni postaju vitki!

Volim vas jer ste krilati, i vaša krilatost ima mašak prve mladosti. Taj mašak je zlatast, zvonak, a vaša krila, vaša krila su nadmorska.

More je zagasito plavo i daleko – linija do koje dosežu daleka pregnuća, da bi se potom slila s modrinom, pa ne znam da li se posle prostire modrina ili mašta.

I ne treba da znam, zar nije svejedno! Zvonak je mašak mladog, krilatog borja, a njihova vitkost je ponekad pomalo nakrivljena – iznenadna, kao prerani rast.

Osvajaju slavu i visine svoga zavičaja, gde se roje oblaci... Više ništa ne treba da znam o vama, jer vam verujem – dozivate me glasovima smelosti, oni me prlje poput plamena čistote, dok se visoko iznad mene prikrajaju oblaci:

Krećem, i više ništa ne treba da znam!

* * *

Da li si se zapitao zašto ideš izjutra na ivicu borika – i stojiš tamo, i čekaš?

Pojas smeđe zemlje natrunjen je krupnim iglama. Šta će ti to? Pa ipak te sasvim zaokuplja.

Dušu ti obuzima strepnja. Otkuda ta tvoja ljubav?

– Evo sad će se razotkriti, posred dubokog muka. I poneću ga u srcu, plašeći se da mu posvetim makar reč. Otkriće se ono što se od pamtiveka očekuje u vreme ranih nemilosnih tišina!

Što se očekuje, što još nikada nije bilo, što prilazi sasvim blizu i bolno, a kada ga već zavoliš do suza – ne priđe. Jedino je to vredno podviga.

Otuda i taj izlazak do ivice golih, visokih, samotnih stabala – i to zurenje.

Otuda izlazak na devičansku, čistu zemlju kraj šume, i čekanje...

* * *

Gordo putem svojim stupam.
Da li mi veruješ?
Svoje korablje kotrljam.
Da li mi veruješ?
Bog ti vetar dobar dao,
Bura ih je sve satrla.
Da li mi veruješ?
Jedna za drugom korablja tone.
A ti mi veruješ!
Bog ti vetar dobar dao!

JUNI. OBLAČNO

Travnati vetar duvao je tako nisko da je bio smeđ, topao; mirisao je na krompir.
Dugi-predugi vetar krompirišta, strpljivi, otegnuti vetar polja. Tako izgleda zavičaj.
Povratak. Toplina. Pomalo me je stid zbog neuspeha, ali iskreno želim da slavim svoje krompirište. Ali ne bih da budem ismejana. Stid me je. A trebalo bi da budem iskrena, i da se ne plašim sopstvenog stida.
Ostavila sam iza sebe jelovu šumu. Kroz tanke četinarske grane planula je rumen.
Večernja rumen.
Postoje stvari kojih se ne stidiš pred Bogom, ali te je sramota pred ljudima. A ima i takvih da te je sramota pred Bogom, a pred ljudima je čak prijatno, ali s kojima nije moguće ostati nasamo na zimzelenoj ivici večernje rumeni.
Rub jelika sa svojim visokim stablima-jarbolima i jeste mesto za očišćenje duše.
Da li je ovo moj put? To je moje pozvanje? Posmatra nas nešto ogromno. Procenjuje da li smo dobri ili nismo. Pre će biti da nismo, uviđam to i sama. Nestaće i šuma, ali ljudi budućnosti biće dobri, nežni, i pustiće da sve raste kako mu je volja – razobručeno kao neka-
da davno.

* * *

Ah, ti, likovi vojniče! Prinče! Ah, ti, kudeljni junače!
Da li je prijatno leteti naglavce sa konja što se spotakao?
Da li je prijatno iz svojih volšebnih dvoraca dospeti u gomilu podrugljivaca, i zverati uplašeno plavetnim očima.

Šta si se raspekmezio!
Eto ti tvoje osetljivosti!
Eto ti čežnje i tananosti!
Šta, ne sviđa ti se?
Kako se usuđuješ da budeš nežan,
Kada svak mora da prihvati nauk stamenosti,
Izdržljivosti, zdravlja i snage?
Pod hitno na obuku!
Nema gurenja! Da stojiš pravo!
Nemoj da zveraš, gledaj s respektom!
Mi smo tvoje sudije, na našoj strani je pravda – mi smo...
Samo nam još fale nežnosti!

* * *

Venu nasturcije na dugim prtkama.
Tresetišta vonjaju na ljutkast gar.
Usamljeno tumaraju bezdane duše.
Od pripeke prezreva leto.
Ne dotiči me zlom rastakanja...
Među šušnjevima i zadasima prezrelog svenuća
Zamišljen bludi pogled,
Sumnjičav i tih.
Mlad, večnom mladošću anđela, mudar.
Rastužen upija predstojeće uzništvo i hudost
Progonstva iz svih država strasnoga leta.

* * *

Razigralo srećno more
neustrašiv čin.
Hranila ga i pojila
letnja miloćud.
Eh, ti, lenji Jerema,
Napolje iz zapečka,
Vetrić mami svukuda.
Nebo – nežna promaja.
Ljuskü čuna pokraj žala
voda talasu je dala;
ispod šar-dubina huji,
zvonko plamte zlatoruji,
mesto mene čin luduje,
a meni lenguzu kući se putuje.

RUŽIČASTO VEČE

U ružičastom raju čisto iskupanog mora zablistale su i zaplovile neobjašnjive zelene trake. Osećaš žal za vedrinom i za nečim neizrecivim, bez ikakvog povoda. Otisnule se linije zelenog mladog sjaja, a odgovor ne stiže. Pred očima ti je još uvek nepovratna i nepodnošljiva razigranost rajske svetlosti i vode.

Zašto je nužno da te usred neshvatljive sreće nešto razdire, pritiska i tišti – i da za to nikada ne bude nikakvog leka?

OBEĆAJTE

Zakunite se, daleki i bliski, vi koji pišete mastilom na hartiji, pogledom po oblacima, bojom na platnu, zakunite se da nikada nećete izneveriti, da nećete klevetati jednom stvoreno – lepo – lice svoje mašte, pa neka je to prijateljstvo, vera u ljude ili u sopstvene pesme.

Mašta! – pa vi ste joj dali život – mašta živi – stvoreno više ne pripada nama, kao što ni mi sami više ne pripadamo sebi!

Zakunite se, pogotovo vi što pišete pogledom po oblacima – oblaci menjaju oblik – tako je lako oskrnaviti njihov jučerašnji lik nevericom.

Obećajte, molim vas! Obećajte to životu, obećajte to meni!

Obećajte!

Časopisne publikacije. Kolektivni zbornici. Pesme iz arhiva

FINSKA MELODIJA

Pored nas frakovskih, umiderenih, naštiranih

zapevao si pesmu domovine.

Iz nas frakovskih, umiderenih,

izmamio si vazduh studenog zavičaja.

Gle iz golog devojačkog vrata

izađe jezero zasuto injem.

Eno iz cvetnog uha muškarca

izađe oblak i delić šume,

a žena pustila iz glave borove

a ja drum i momka u čizmama.

I stiže mahovina s močvara i mraz.

*Poletele sanke selske. Eh, na!
Poletele niz ledinu. Eh, na!
Suljaju se niz rupčage. Eh, na!
Ne plači, ne tuži, mama,
Nemoj oči da isplačeš,
Mnogi puti su po bespuću.
Ruku svojih ti ne krši!*

*Oči stare ne zlopati!
Neće sinak tvoj propasti,
Sinak je od smrekovine,
Sinak je oblutak gladak.
Sinak ti je grana mlada,
grana mlada paperjasta
ne lomi se već savija,
ruke svoje ti ne krši.
Laćaj se bolje vedrica.
Mesto tebe sam vodu nosio.
Ne plači, mama, za sekirom.
Peć sam ti toplu ložio.
Za moju sekiru si maloruka.
Eh, na! Davori domaja.
Peva i put.
Nema se, mama, kud.
Sa uzdama u rukama.
Eh, zavičaj!
S puškom na ramenu.
Majka je isto tu.
Ne tuži, ne tuži, rođena!
Neka duva vetruština –
Ne tuži, mama, ne plači.
Kamen mi se isprečio,
Borik mi je šumorio.
Vetar silno povijao.
Mama, ne plači.
Zavičaj, zavičaj je – okružje.
A majka ti si jedina.
Radi tebe sam krenuo.
Ne tuži, ne tuži, rođena,
Mama, ne plači.*

UKLETI LETNJKOVAC

Kada smo mu prilazili, njegov zapušteni izgled poručivao je da je ipak nastanjen. Zaklonila ga je nečija tuga, razbijena tavanska stakla zloslutno su zijala.

Kada smo ušli u poslednju sobu, tamo su još bile prisutne senke. Duž zidova su stajale prazne naslonjače, izbledela tkanina stolnjaka beše pusta i prašnjava. Nevidljiva duša ovde je predugo čekala na vesti, i na svemu je ležala neka gluva težina.

Izašli smo na balkon. Neko mlad i svetao klisnuo je s balustrade i rastočio se. Breza je malčice iskoračila, zaneto, poput himne, otkrivajući aleju na kojoj su se dočekivale kićene povorke mladih svetkovina!

Tako je bilo ranije. Vijugavom i strmom stazicom sred veselog vresišta prolazio je on – mladi Genije. Sa svih prozora i balkona odzvanjale su strune.

Ali ovuda odavno više niko ne ide. Zarasla je čistina, prekinula se struna, zapustela stazica, više ne vodi nikuda. Nad radošću susretanja prodoše godine, i nad svime u praznim nebesima osovio se preteći Znak.

Kad smo se pri odlasku osvrnuli, iznad balkona i krova lelujavao je svojim suvonjavim vrhom suvonjavi bor, njišući se visoko ponad svega u praznom belom nebu. Beše to tajna prikaza davnih razornih oluja. Pričinjavale su nam se nečije stisnute usne, kad bismo se setili grubog granita podno kuće. A sa strane, oko rondele, pirovale su još uvek razmeštene klupe. Začu se mladalački gozbeni žagor, i lukovi paviljona zazvučaše smehom zdravice.

Paviljon je bio zarastao u visoku koprivu. Zašumela je, kad smo je zaobilazili.

* * *

Toplim rečima dotičem se života, jer kako se drugačije dotaći ranjenika?

Meni se čini da je svim bićima hladno, prehladno.

Vidite li, ja nemam dece – i možda zato tako neizdrživo volim sve živo.

Ponekad mi se čini da sam ja mati svega.

* * *

Putuj daleko, daleko, rođeni, mili moj!

Izmučila sam te, oduzela sam ti tvoj krotki graciozni život. Nemoj mi to oprostiti...

Lađe, lađe, daleko su lađe, rođeni moj!

Umirući, govorila je da ćeš se vratiti! Bolje je da odeš zauvek u malu nevinu kulu u mo-droj daljini, iza plavetnog obzorja.

Ah, vratićeš se ti!

Hoću da me voli više od sopstvenog života, a moju nežnost – više od sunca.

Hoću da mu duša prepukne od nežnosti.

Ali hoću i da na moju nežnost odgovori suzdržanošću dečje nadmoći:

„Nemam vremena, mamice, kroz pola sata mi kreće voz.“ I da uskoči u kočije.

Nemam vremena, otplovile su mi lađe, govori mladi viking svojoj verenici – i već zama-huju galebovi za mojim lađama.

I on, bez da ju je poljubio, odjezdi. A u šumi je u međuvremenu pao bademasti sneg medveđeg grožđa, i nebožedna šuma kao da se odenula u venčanicu.

Volela bih da zaboravi da se pozdravi i oprosti.

Ležim u postelji, bolujem, i čekam ga sa nestrpljenjem – da malo posedi kraj mene.

Da li ću još poživeti? Brzo gubim snagu.

„Mama, zamisli, – putujem na Špicenberg, čini mi se da ću tamo pisati svoju poemu lakše nego na našim krotkim jezerima!”

„Putuj! Ako umrem pre nego što se vratiš, bezumniče, piši u toj smeloj poemi i o njoj, o svojoj majci!”

Tako ga zamišljam.

Danas behu blagoslovene šumice nad belim peskom, izrasle radi ćutanja. Podigavši svoje teške grane u nepokretnom vazduhu.

Ljudi su se, poput zvezda, kretali u sjaju obuzetosti. Oplakujući sve kristalno.

Punozvučni behu minuti – nijedan nije uminuo uludo.

FINSKA

Da li je? Ili ne?

Borovi šuje li šuje.

Ana, Marija, Liza, il' ko?

Da li je to? Ili jezero?

Lula, lola, lula-li.

Liza, lola, lola-li

Iglice šuje li šuje.

ti-i-i, ti-i-u-u.

Da li šuma, il' jezero?

Ili šta?

Eh, Ana, Marija, Liza,

Hej, tara!

Tere-dere-dere! Hu!

Hole-kule-ne!

Da li jezero? Ili šuma?

Tio-i

vi-i...u.

PIKASOVA VIOLINA

U svetloj mramornoj senci – njihanje lusteru.

U imenu srećnog polupaćenika, na pločici dragocenog sjaja, nervoznim, uglastim linijama, carstvo senki izrazilo je svu uzvišenost patnje.

A izduženi trup muzikanta, kojekako urezan žiletom, beše nastavak i savijutak namučenog violinskog vrata. Volutom genijalne violine zaposednuto je carstvo belih zidova, i skrovito tajanstvo duha, i spustila se magla bele muzike, porinuta u svet nemosti, što nas oslobađa od predmeta.

Razmaženi paćenik plavičasto bledog lica, sa divana, pružao je namučene ruke i podizao šiljatu bradu prema svetlosti.

I poput njega, cveće u kristalnoj čaši s vodom bezmalo je skončavalo.

GRAD

Miris krvi i srama s klanice,
Bezrepa kučka pritiska ismejanu zadnjicu uz stub.
Pravilne i mirne tamnice,
Damski šeširići s cvećem u lahoru čipke.
Preklinje kamenje, preklinje dželata...
Od gužve, tramvaja, automobila
Ne vide se uplakane oči...
Prolaze, prolaze sivoslučajno,
Ne menjaju nikad pogled kartonski.
Zbori se strogo, romori tajno:
„Bliži se čas nečije sramote“
Lepota, lepota večno ustreptala,
Iz ljubavi stvorena, iz mašte stvar!
I svojim dahom prenosi
Obeščašćenih visina lik.

– Tako, dočekajte svakog Pesnika ismevanjem.
Udarajte ga bičem.
Nek nosi on svoju pesmu kao žrtveni dar.
U carstvu vaše vlasti nek ide okrvavljena lica,
Pa u čas kad pred razlajanom ulicom
Niz njegov obraz poteče krv –
Nek shvati da je u svetu smutljivaca i automata
Došao da propoveda ljubav...
Da bi tu svoju ljubav, ljubav večitu,
Kô razbludnik prodavao uz bale i porugu njinu
Dok uokolo u zanosu se kikoću i keze
Poštenjaci ovlašteni pravom da ubiju!
Na završetku, dok iznemogao
Pada uz podsmeš na kamenje polupijano,
Nek se, pod modnim šeširom zasmelijanih bez treptanja,
Odrizi uvek ista kartonska pustoš.

VASILIJ KAMENSKI

N. S. Gončarovoj

Čarn-čali-aj.
Iz žutog tatarskog doba
šarenom dugom Preporoda
rečnog je pirata dobačen smešak
I preplanulost ovdašnje koščate šije.
Vreli je pesak
topko uzbiban
a kamenje sviklo na tvrдинu.
Ralo linije brazda.
Čarn-čali-aj
Opaki sultan.

U haremima tihi ćilimi.
Purpurom svile
tek uvijeno telo,
ambisu nalik smola kose.
Oči – kladenci. Obrva baj
I usne – krv.
Zmijoruk hrs,
Oholo
Izvičena usna tanana
Čark-čali-aj.
Daj.

Uzmi.
Saadet? Čeriban? Ramzie?
Budi nečujan
Kalijan
Taj.
Daj.
Utajiš – nosiš.
Čarn-čali-aj.

ŽDRALOVSKI BARON

Neko se povrh smetova zaneo svetlom besmislicom.
Zacelo je nebo buncalo – jer bezumnik nad gradom, što kulja sjajnim februarskim oblacima, svima, odasvuda, uputi Znak: za svakog isti, saborni pehar radosti.

Lepršao je pustom ulicom kao duh i doticao kvake na vratima... Mašući veselim rukama, izlivao je čašu mira i prijateljstva pravo na breze i jele, pravo na grad kroz isparenja fabrika. Pravo u srca, pokorena neočekivanošću njegove mlađane baronske pojave.

Nisu podneli njegovo svetlo bunilo ljubavi i radosti. Njegovi, u sjaju zajedništva, preterano srdačni gestovi podstakli su ih na nanošenje bola i uvreda.

– Šta si se razgalamio, drski blesane, očerupano-radosni poniženo-gordi ždralovski barone?

I naredi razljućeni satana da se vitez uhvati i sramno išiba.

I uzeše šibljike koje su se ljupkim zovom razlepezale u nebu pramaleća, uzburkavajući svojom nagošću nebo i zemlju, i načiniše od njih šibe za viteza.

I kada su ga usred njegovog plesa uhvatili i predali mučiteljima – i pod udarcima mučitelja buncao je o svetlosti. Jer u njegovim grudima podigla se koprena, i u svom svetlom bezumlju video je da odvažna prolećna ljubav šalje preko cele zemlje, u vidu smeće, modrikaste i daleke vrvce – Znak gradu.

„Neka leti i odzvanja po prolećnom nebu kliktaj ždralova. Nek leti moja zvonka ždralovska radost. Jer nebo – najveći od svih čudaka – šalje Znak, da su se pogledi udaljenih polova već sreli.

Zvoni, dugovrata ždralovska radosti, a ljudi neka zure u ždralove, što lete u trouglastom jatu, nestajući iza trepeta šume... I zamahuju, baš kao i ja, dugim rukama, dok ništa ne remeti prozračnost njihovog jata, pa čak ni sama smrt... A kada dođe olovna vest, primiće je pogođena grud, i izokrenuto krilo, i otkinuti se sa neba. I pašće vitez visokoletni, i dugonogo, ustreptalo, predano vratiti zemlji svoju krv.

I ludost ždralova već je grlila daleka šumska ivica...”

I podsmehnuše mu se na dobro poznat način.

I izgledaše zemlja kao presveta Deva Marija, osmehujući se blago na viteza hrabrosti i poruge, na viteza smisla i besmisla, na svoga vernog viteza.

A kada se vzdigao, izmučen i ismejan – načinio je štedri pokret rukom, gest sabornog, svima upućenog pozdrava – zbog čega se luda radost prisnila svim ljudima.

I nebo je nad gradom razorenih i potlačenih zatrubilo zbor.

PESME U PROZI

Stajala sam u polju sama.

Poznim bledim odsjajem vijugale su bele zmijske breze. Odjednom tajnovito, jetko, zloslutno zašapta raž. Vazduh se uzvitla. Drveće uzvratilo usplahirenim romorom; iz udaljenog sela oseti se smrad vlažnog stajnjaka, krošnje naglo zagudeše, zajaukaše.

Sve je odozgo prekrilo, nasrćući, glasni talas oluje.

Ja se osvrtoh, tražeći uzrok usplahirenosti raži, vazduha, drveća... I namah razumedoh da dolazi nešto strašno, poput stihije: iz blistave, ružičaste grede oblaka, kuljali su, naviše, rojevi kolobara.

Zabrinuto, grčevito, sporo. U strašno sabranoj tišini.
Oblaci, jedan za drugim, prepuni tajnog, ljudima nedodstupnog smisla.
Viđali ste, zar ne, vrapce kako se izlažu toploti, kako se greje drvena seoska izba. Kada na sve padne zraka jutarnje radosti. Dovoljno je da raspoloženo prođe neki čovek, srećan zbog smeha mladih i usputnih prolaznika, zbog njihove spontanosti.
On sam je spontan, zadovoljan životom.
To je Pesnik.
Natpisi iznad radnji postadoše zbog nečeg čudno dalekovidni.
Biće da se po svetloj samotnoj traci trotoara približava neko dobro znan. Krotak, dirljivo preobražen.
Biće da je žišku večernje rumeni ukrala hitronoga zaprega, i sada je nosi u grad plaveti.
Kuće postaše čiste i stroge, rumen utonu u misli.
Noćniji dođoše konji.

„DOKTOR PAČINI UĐE U STAJU...”

Doktor Pačini uđe u staju i počne da hrani ljude, što prispedoše sa ulica ukrašenih natpisa. Zatim se zaputi u inteligentno bleštavilo staklenih vrata.
Izvesno vreme beše komoda i preživljavaše novinu ulice, proleća, lahora, i okopnelog snega.
A onda postade bela kula. Ružičasti zraci grejali su mu slabine, kao da se vascelo proleće ulivalo kroz vrata.
– Eto, nisam danas uspeo da budem ništa, osim odurne ulaštene čizme.

„NEZADOVOLJNI STE ŽIVOTOM?...”

– Nezadovoljni ste životom?
– Život me sputava. Svuda su postavljene tarabe i rešetke, zagušljivo je, mračno.
– Želim jarko svetlo, slobodu – ako nema slobode i sunčevog sjaja, onda želim požar, da sve ograde i kokošinjcima nestanu u plamenu.
– Hm!... verovatno sa onima koji u njima žive – a ko će izgraditi nešto novo na tom mestu – Vi?
Novi život može da opstane i bez kokošinjaca.
Jefim broj 6. – Ovaj gospodin hoće da prođe bez ljudi, bez zgrada, bez ograda i civilizacije.
– Pomoći ćemo vam u tome.
Novi pacijent kaže da je sputan i protivni se kokošinjcu. Plašimo se da će se napad ponoviti.
Pacijent broj 5. Opet tvrdi da su zumbuli u rundeli – cveće njegove žene, i plače.

- Presadite ga naspram kokošinjca, a broj 6 – naspram zumbula, tj. požara. Stražar se dvoumi.
- Pa da, znači preko puta zumbula, a onog bliže kokošinjcu.
- Ah, gospodine, nismo je to mogli pitati. Slomljen joj je vrat.
- Slomljen? Ali to znači da je bilo loše izvedeno.
- Loše izvedeno?
- Pa da, u protivnom to zapravo veoma osvežava i čini da se osećamo visoko iznad drugih ljudi i okolnosti.
- Mi očigledno ne razumemo jedno drugo.

VENECIJA VRUBELJA

Rastopljeni otrov zanosa već se ulio u žile. Zaplamtele raspamećene bajke i balade požudnih noći. Sve treperi i drhti, u očima sevaju dragocenosti. Zamamni pogledi privlače susrete; a iskre susreta – poglede...

Baršun i kockanje u zmajsko zlato. Bledo lice ozareno željom – blistavim usnama. Izludela drhtavica što se bogohulno spušta; do ustava kapija i poprečnih ulica. I opet iznova kipte mostovi i trg...

Ispod visokog svoda zapaljeno nebo.

SUGUBI SVETLARNIK

Kroz dvoredni sobni svetlarnik sija srebrno sunce. (Na obližnju smreku natakuta je kruna.) Tanke i žučkaste letve – kroz njih se provide srebrne smrekove grane – strune su prozorske muzike.

Postoji srebrno carstvo.

Stvoreno pogledom kroz prozor. Dodir stakala sabira zrake i tako se odvija (proishodi) prosjaj srebrnog carstva, srebrnih grana. I dok gledaš kroz prozor i govoriš: smreka, san, saga, srebro, svetlo... zapravo izgovaraš, i nehotice – sever, sunce. I poneke norveške reči, poput Solvejg, Solgaug, Svanhild, pa još i srećnik (sreća).

Sve je to skupa u ovom svetlarniku.

„IMA JOŠ JEDNO ZA NAS VAŽNO, A ZABORAVLJENO CARSTVO...”

Ima još jedno za nas važno, a zaboravljeno carstvo: duše onih koje smo uvredili (oni koje smo uvredili).

I to za nas uvek jeste izuzetno bolno.

Dvoje sede na bregu i osmatraju. Grane su zaklonile njihovu naklonost. Dole se hvata mrak. Narandžasti pesak greje vrelinom nežnosti. Na nebu je mlečna izmaglica, otuda pline bela noć i pada na dine.

Moguće da se u drveće useljavaju duhovi mnogo veći od ljudskih duša. Ne bi li sročili grandioznu molitvu upućenu nebu.

Neko čati. Finski kućerak. On je čitavog života široko zagledan u zelenu dubinu četina-ra.

Kućerak što ima šumske misli.

„DA SU MI PLAVE KINESKE ŠOLJE...”

„Da su mi plave kineske šolje, kafeno lonče prijateljstva i ananas radosti. Raj ljubavi i talenta.

Sve bratski podeljeno i od svega po dva u raju za dvoje. Odskora mi ništa više ne treba. Zaustavi se magnovenje – prekrasno si.

ŠUMSKA SLUŽBA

Ocvala rumen rasejana
u prozračnost.
Mlada jasika mnogostruna
U provedricu.
Šuma se vzdize kao hor.

Istančane uši načulilo
prema tišini
sklupčano u smiraju zvere
opčinjeno.

Zenice uprlo ka šumi
širom otvorene.
Možda se i moli
u tajnom nadahnuću,
očarano zvere ozarene duše.

Osveštano drvce kleke
grčkoj svetiljci nalik
na rubu šume.
Upućuje mi znak tišine.
Čekam.

Prolećna struna jasike.
Na šumsko večernje
idem, izokola.
U vrtolac.
Da ne prekinem mačju
Molitvu – pričešće...
Ali evo prope se,
Pretvoreno u skok,
Uzima učešća u
U plesu sveštenom.
U kome izgaraju vodeni cvetovi
i noćni leptiri.

ČEMU BORBA SA USUDOM

Nemoj vagati i rešavati tajne
Života.
Prihvati tajnu tela...
Ne boj se odgovora.
Svuda su pustare.
Obrasle travama
I venjom.
Pustare što zdušno u daljinu hrle.
Jedno za drugim priklanjaju im se
Vresišta i mlade šume –
Čemu borba sa usudom,
Suvodoli, pustare,
Škripa borova i jasika nad njima
Pružaju se u nedogled.

SMRKAVA SE

Smrkava se.
More se modro smeši...
Usnuli borik.
Kao da mi se u suncu
Nove zemlje otkrivaju,
Kao da mi se strune kidaju u duši

I boli...
Usnuli borik na suncu.
U smiraju i nehotice
misli se okreću tajni...
– Ne bujaj u meni,
Nemerljivo blaženstvo.
Zaklonite se, otkrića novih zemalja
Ili će od bola srce da prepukne.
Nisu za otkrovenja spremne njegove strune!

PESMA U PROZI

Nižu se i sve zaklanjaju sobom večernji, hladni, srebrnasti oblaci nad srmom procvale raži.

Samo na jednom mestu ih je probušila, progorela, jedna iskra... iskra vatrenog neba.
Htela sam da bacim još jedan pogled na nju, ali sve je opet postalo srebrnasto i tiho, te hladne majske večeri.

A kada sam se osvrnula, beli zvončiči venje klonuše s visoke pešćane ivice staze poput venčanog venca.

Te srebrnaste tihe majske večeri.

ULICA

Ulica plamti od crvenkastih odblesaka. Snaga elektrike jednako najedrava, poput glavobolje.

Pod udarima svetlosti, u neprekidnom trku, ispruženih vratova, sudara se zaslepljeno stado, uperivši nepokretne staklaste oči na vatrenu skakutavu pegu svetiljke.

Odguruje usamljene pridošlice, obara ih, trči preko njih, juri ka svetlosti.

Ulica ključa klobucima pomrčine i svetlosti. Iz domova, iz skrovitih zakutaka bljuje bezglave rojeve bubolikih bića, koja smesta dospevaju u gromoglasnu vrevu. Batrgaju se izgubljeno, ne uspevši da se priključe gomili. U uzburkanoj praznini preplašenih senki, koprcaju se, guraju, obaraju sve pred sobom. Očajnički pokušavaju da se spasu od razorne ulične bujice. Ona ih zahvata, ispira iz svih čoškova, nosi sa sobom... Posvuda buka, užasavajući osećaj izгона. Jure napred. Naleću na nešto. Obuzima ih užas. Nešto se nadnelo nad njih, preti da ih zahvati. U komešanju tame opkoljava ih škrgut, bestijalno urlikanje progornitelja. Crna provalija. Zaslepljujući bol im probada oči. Vid im zastire tama.

Hladna, nemilosrdna svetlost tišti, obliva pogledom: sa svih strana je njen bezoki pogled. Snopovi prazne, hladne svetlosti. Hiljade podrugljivih znatiželja satiru, otkidaju ko-

mađe duše. Grabljivo, drsko ga procenjuju; bacaju nasred ulice, na svetlo, pred nadirujuću gomilu. Pipkanje, prevrtanje, odmeravanje robe. Pir halapljivog koristoljublja.

– Pogledajte ovu! Okreni, okreni je, još malo... Kakva je! Ha-ha-ha! Osmotrite vajnu usedelicu! U dečjoj sobi, na čilimu, pričala je bajke iz ledenih palata, o komadiću stakla i o nekakvom kresivu.

Mislila je da je vreme večnost! Ha-ha! A vreme je – rok! Zapamti, rok, prvi dan u mesecu!

Ulica, mnogolika, negovano-rozikasta, narumenjena i gladna podlom glađu nedarovitih – pobleskuje krljuštima ogledalskih odraza i lampi. Ulica frizeraj – nakolmovana, izložena, poput juvelirske radnje. Glasno poručuje:

– Nastojte da se prilagodite! Valja se prilagoditi. Oslonite se na nas. Mi smo iskusniji. Imamo ukusa, određene uzore...

Dajte da vam na tren izvadimo dušu i osmotrimo je. Pokažite nam ovaj delić, osvetljen plamenom sveće. Baš zanimljivo: šumske divljake. Ponešto od toga može se još iskoristiti, povoljno prodati... Ovo pak ne odgovara... Bolje ga uklonite: znate, to kod nas nije na ceni. Takve stvari nemaju prođu. Možda pre izvesnog vremena... Ali sada se to više ne traži.

Nadire ledeno svetlo.

Blatom se kotrlja gvozdeno klupko, teško i mrazovito, i drobi sve pred sobom.

– Da smo ranije... Sad je već kasno. A kako smo mogli ranije?

Svetlo je poput glavobolje, koja iskolačuje oči. Rok! Rok je do prvog u mesecu! Nadire točak...

– Nećemo uspeti! A šta ako oni budu prvi? Da, oni će prvi zauzeti mesta...

To znači našu smrt!

S bukom u ušima, uz bol i mučninu, otvorenih žila iz kojih lopi krv, s beznadežnošću samrtnika, počinje utakmica.

Brže, brže! Bože, neću uspeti! Nisam stigao o roku, nisam stigao!

Smožđiti, satrti... Čak i sada, u samrtnoj mucu, na delu je gramzivi poriv, nakazno naprezanje... Što brže. Što bezobzirnije. Zaboravivši na neizmerne dubine. Jer to su obične fantazije! Fućka nam se na njih iz busije profita i pomodne potražnje!

Trepćući poniženo, podanički sedaju, i poput pseta ljube baršunaste noge Moloha, posute brilijantima. Načiniti od duše prodornu gasnu svetiljku, točiti zaslepljujuće mlazeve, zbuniti, oblitati zaprepasčenjem, privući sebi iskolačene ovnujske oči. I neka jure ka tebi, rušeći sve pred sobom, gazeći jedni preko drugih! Važno je da si ti na sigurnom! Da tebe ne smožde.

Nadvikati svakog! Viči, deri se, kao sumanut. Električna slova vrište u crnim provalijama neba. Izvikuju objave crvenim, zelenim, žutim flekama.

– Najbolje! Najpogodnije! Portabl! Gramofoni, pijanina...

Trepere, koketuju s pomrčinom. I iznova se cere. U crnoj čeljusti naizmenično se gubi i pojavljuje jarko osvetljeno zubalo: najvažnija je dobra reklama!

Poigravaju svetla. Ulica je mahnitala u mlazevima sjaja i blata.

* * *

Hitaju, da oskrnave svoju dušu opsednutošću lakom zaradom. Ili zaostaju iza rulje, gube se i raspamećuju; propadaju kao zastrašena sobna životinja, izbačena na ulicu. Evo je kako snuje, smotana, sa beznadežnim širokim očima užasa. Odasvuda nadire buka, lupa, bol. U neizdržljivom užasu beži, puzi. Baulja od zida do zida, izgubljeno se koprci i skončava u nadolazećoj halabuci.

Drž' je, drž'!

Nadire sveopšte ludilo, u moru svetlaca; obuzima one koje su zaostali... Zgrade plešu u električnim proplamsajima, među vatrenim jamama. Pritiskaju odozgo: sve će zgnječiti, provaliti lobanje, smrviti mozgove.

Pucketave, jarkocrvene vatre dovikuju:

– Ha-ha! Osobenjaci! Sanjalice, jeste li se nasitili svojim uzvišenim ritualima? Ha-ha! Treba vas ritati, šutati. Terati drumom! Udarati po licu, po ustima – do samog kraja! Šta je? Bridi? Boli? Seva?

Kaldma je tvrda, odbojna i beskonačna. Blesak užarenog plina, prasak, kao kad se rascepi platno. Ogoljeni nervi vrište. Raspeti vazduh jauče svirepim, metalnim sjajem.

Pa ovo je klanica, prodaja, licitiranje uzgojenog mesa. U mrtvački belim i crnim senkama besomučna gužva; vrpolje se, razmeću, nude sami sebe i jedno drugo. Razgolićuju se, istupaju napred. Tela nadiru na tela. Međusobno se merkaju, birkaju. Nameštaju se, izlažu pogledima. Izvijaju se, pokazuju zubiće, trepću očicama. Okreću se na sve strane:

– Pogledajte samo, ova polutka mi je masnija! Vidite mi grudi! Prava pravcijata bista!

– A tek moje oči! Okrenem glavu, pogledam sa strane i – evo!

Pri rozikastom obnaženom svetlu sjaje im grudi, zadnjice... Migolje se u bestidnom komešanju. Miris telesa i parfema; bezobzirnog parfema, omamljujućeg i napadnog. Svi na ulici se vrpolje, izlažu svetlu, štrče, naviru...

Crveni mlazevi probadaju, peku... Zarivaju se u mozak. Užarili se gnjili zubi u crnim razjapljenim čeljustima. Rupa guta i riga crnilo rulje. Crveno, usijano, šištavo zlo poziva:

– Izvolite, izvolite! Udite! Bez snebivanja! Ha-ha-ha! Naša je reč poslednja! Klasifikacija! Higijena!

* * *

Pobeći, probuditi se... Kamo sreće da je u pitanju san. Da zavlada tišina... da se otisnem u dubinu tihog sutona, skamenjenog u nepokretu.

Sav nameštaj, sve naslonjače miruju, i okrenuvši se prema prozoru, čekaju. Orman s knjigama tone u bezvremene misli. Bele biste Velikih pogružene su u čistotu skamenjenog, gordog, usamljenog umovanja. U meka maštanja, u tihu dubinu. Tihu, poput dečje sobe, sa lakiranim policama za igračke, gde se zaustavilo vreme, gde je vazduh nežan i prozračan.

Vremena nema. Jedino kucanja sata i očekivanja noći i sna, u dečjem krevetu, što mekotno pline, ljuškajući se, po sivkastim uzburkanim talasima, u neozvezdanu večnost. Ima tišine!

1905–1906.

O ISPLJUNUTOJ KRVI

Ono najobičnije, svakodnevno

Imao je nežno plišano čelo. Igrao se, umivao neveštom šapom. Voleo je decu i poverljivo im lizao ruke.

Kuvaricu je uvredila mlada gospodarica. Kuvarica mu je prosula vrelu vodu na glavu – i odmah potom zaboravila na to. Sve se desilo u trenutku.

Kuvarica se ubrzo smirila. Kuvaricu je prošao bes i oraspoložila se – umilila se i umiljavala životu.

Život pak onog ko se dobrodušno igrao s ljudima, pretvorio se u neizlečivi užas odbrane crvene glave i iscurelih očiju. Oni, kojima se do tada umiljavao, okretali su se sa gađenjem od njega. Bio je za nas loptica koja se rastaje sa životom.

Daće Bog da se sve brzo okonča.

1909.

INGEBORGA I FRIDJOF

Priviđa mi se da su najzad ušli u hram Baldera, Boga dobrote i svetlosti, da su ušli slobodni, lakog daha, vedri. Stoje, odeveni u zlatnu kišu njene kose, zlatne kao svetlost što obasjava unutrašnjost hrama.

Toga dana lice Baldera je blistalo. Po stubovima i svodovima zvučale su zelene, crvene i plave boje. Jarke šare odazivale su se raspevanom suncu.

Prolećno kristalno nebo provuklo je svoju plavet kroz jelov slavluk. Planine i šume Skandinavije potavnele su.

Pričinjava mi se kako dolaze preko prolećnih raskvasina: sneg klizi po padinama bregova.

I stoje tako, zlačani, s modrinom sred slavluka, a strast [...] mami daljinom. Ostvarenom nadom, svi izvesnijim blaženstvom.

Tako mi se prikazala blistava vizija u svitanje tamnog novembarskog dana. Tako mi se priviđa i sada, kada gledam na tamne, sveže, sočne boje jugovine, što zvuče između belih plastova sena.

PRISTANIŠTE

Luka – to željeno utočište za čoveka, umornog od bitke za goli život. Poput čarobne prizme, pogled, ne umarajući se, može da se usmeri i na ćudljivu arhitekturu oblaka, i na belasanje jarbola, i na promenljive nijanse mora pod nebeskom širinom. Stroge konture brodova, sa tankim tamnim katarkama, ispunjavaju dušu osećajem mere i lepote, dok se graciozno i tiho njišu na talasima plime. Za onog, ko se već odrekao svake znatiželje i ambicije, ima neke tajanstvene i otmene prijatnosti u tome da, ležeći na balkonu ili naslonjen na ogradu keja, prati uzbuđenu jurnjavu putnika u dolasku i odlasku, koji još uvek imaju snage da žele, koji teže da putuju i bogate se.

ETIDE

Topla tamna snaga vonjavih isparenja. Ljudi šljapkaju kaljačama po snegu.

* * *

Vuče se otegnuto kretanje ulice. Kaljavi žućkasto-sivkasti sneg na taljigama. Konji, rukunice, glave s naušnjacima (blato nad surim taljigaškim asurama).

Etida šume

Iz zemlje se propele zelene debele zmije, iz njih sevaju u cikcak crne munje ka nebu. Iz svakog stabla prignule se zmijice na jednu stranu, kao da ih potiskuje vetar.

Etide ulice

Bele mermerne statuete. Banalno ispupčen roze korset u prozoru.

* * *

Ukras: bik iz papje-mašea, gusto prekriven oker mrljama, ukrašen starim prašnjavim ružama.

* * *

Napolju se ukrstile, haotično splele seljačke saonice s velikim trbušastim bačvama punim ribe. Riblji vazduh.

* * *

Nacrtani žuti bikovi. Prekriveni prljavštinom i prašinom.

* * *

Mokri konji u žutom snegu. Kraj džakova sred raskvasina – smočeni ramovi. Zasedelo se inje jugovine. Musava firma vedro mrmori prolećem.

* * *

Tek što je nad rekom planula rujnim izdancima i zamirisala mladom korom vrba. Nalik kopreni golubije boje, zatitrala je otkravljen šuma.

* * *

Ledenice vise sa krovova, kao ledeničave kudrave grive.

* * *

Oluci isplazili ledovite jezike skoro do zemlje.

* * *

Izjutra je vazduh beo, sumagličast od mraza što se steže.

* * *

Mraz gvozdenim kleštima štipa za prste.

Surova je zima

Dremaju kristalni šumarci. U belom snu, grane vrba savijaju se ka zemlji. Glavice brda se slivaju sa belim vazduhom.

Čipkaste rešetke. Posute injem, krupnim, poput resa. Škripe, sopću ogromne sanke, jedne za drugim. Konjski o glavnicu cakle se u belo daljini.

Ranim jutrom

Ogromne zaleđene sanke.

Sa ljudima što stoje nepomično, pobeelih okovratnika i crvenih noseva – u smrznutim valjenkama.

Ukazale su se u belo daljini i, rušteći, nestale.

Tik pored izmagličasti crkve. Mimo belih staništa ljudi.

Na pozadini vedrog jutra, što ruja vazduhom, nebo se preliva kao sedef. A pruge blistavih kupola došle nekako zagasite.

Kupole od toga postaju graoraste, kao izrezane od kartona.

* * *

Suvi, limeni zvuk drveća.

* * *

Crni metalni odrazi zaputili se u olovnu (nemu) dubinu ćutanja.

* * *

Ćutanje nad zimovnikom barki. Škriput i muk. Zatvoreni prozorski kapci. Opsada može da počne.

U sumrak

Nižu se zamrznute barke, zasute snegom. U njih plazinama upire led.

Tamo gde nije zamrznuto, crni se bistrina, opervažena belim zupcima. Šuma je sve nemirnija i natmurenija. Ulične svetiljke isijavaju očajnički poziv na odbranu od hladnoće. Reka tišine s pobeelim stamenim barkama, ćutljivim belim obalama i olovnim ledom.

* * *

Suton... zanemlost...

Kad zasopće ledno čudovište – šuma postaje ljubičasta, usplahirena, lampe pred uskovitlanom šumskom masom urlaju žutim sjajem.

Ili pak caruje golomrazica, besnežna zima nalik jeseni, kad drveće zebe na ledenom vetru i iz snega tužno štrče mučaljive grane, pruće i crne trave.

Proleće. Jugovina

Voda struji između snežnih zubaca spruda. Jedna na drugu naležu barke, tamne i krupnooke.

Gustim, sočnim, domaćinskim bojama hukću u sivom vazduhu. Hvataju se u koštac.

* * *

Iz okopnelog snega, kruta crna rebra čamaca.

* * *

Sneg prekrrio drveće, obisnuo se o rašlje, priviđaju se daleke, sve dublje bele rite.

I mašta već lovi
Kako tijano kopne
paperjaste pahulje,
neokovane mrazom.

PROLEĆE

Zamrli vrhovi drveća
U očekivanju svanuća.
Promigoljili oblaci
Nalik nečijem snu.
Zanjihao se majski smeh breza.

* * *

Modrim očima Bog zaviruje u prozore.

ETIDE UZ „PESNIKA“

Beše u prolazu. Iz jednog prozora neodoljivo privlačno zasjala je ivica abažura. Iza tih osvetljenih prozora tekao je nečiji život.

Ali sve to nema značaja. Radi se o nečem drugom: iza vidljivog života krije se istinski, koji služi kao odgonetka svega. Video je tek njegove ulomke. Recimo, crni lakirani klavir, poput crnog mramora. Kraj njega figuru u perici i oči-zvezde što sijaju. Blistaju. I publiku oko crnog klavira, pri čemu su upravo napuderisani uvojci perike nagoveštavali odgonetku tih gradskih svetala.

Koncertna sala, koncertna jeza, bledilo, lokne. Tamnozelene lovorike. Zvezde, zvezde. Ne, ni to nije ono pravo. Pukotina, kroz koju deca noću, u tri sata posle ponoći, zaviruju u obasjanu sobu, gde se odvijao neki tajanstveni život, odraslih zvanica. Njihov praskavi smeh, nalik na vreli ambis u noći, kada se iza zlatne pukotine – krije ono još neiskušano, nedoživljeno.

Nešto žuto i narandžasto zaslepljuje im oči, vraćaju se u postelju, čvrsto uvereni, da su naslutili ono pravo.

Istinski život blesnuo je na tren, u naelektrisanim balonima, u prividnoj beznačajnosti. Zašto većina ljudi ne živi istinskim životom?

U prodavnici muzičkih instrumenata vratovi violina i violončela naslonjeni su na zid i, kao iz drugog života, kriju nekakvu tajnu.

Ljudi se venčavaju, žive, umiru, ali sve to nema značaja, iza svega je nekakav večiti koncert, neka uzvišena misao, koja nikako da zamre, i ljudi samo radi toga i dolaze na svet.

Nešto nalik na koncertnu salu. Sa zvezdama, lovorikama, blistavim očima Mocarta.

U tome se krije tajna grada. Vilingrada.

On često nije razumeo muziku, ali je uživao, svestan da se baš u njoj nalazi istina. Očekivao je, premirući, uzavreo, kada će se raskriliti vrata, dok zveckea iskričavi kristal. I plamte plišani nabori.

* * *

Prolazi pored niskih kućica tihe ulice. Konj žvaće seno, mužik ubacuje sneg na taljige, ali ni to nije tek tako, samo po sebi, sve je to zarad muzike i poezije. Dušu mu obuzima nekakvo milje. Kao deca imali su kutiju za lutke, na kojoj su bili predstavljeni napuderisani čovečuljci, koji pozivaju da se podigne zavesa. Devojčica sa loknama udarala je u doboš. Sve to ga je podsećalo na Mocarta... Ta slika beše povezana sa noćnim zvezdanim nebom, sa muzikom i poezijom.

I kada bi prolazio pored najobičnije radnje s posuđem, njeni titravi odsjaji kao da su upravo plesali... Da se to može dočarati, bilo bi ravno simfoniji istinskog života.

Dolazio bi kući obuzet ushićenjem, i prepuštao se radu u neudobnoj pozi, sedeći na nečem tvrdom, ne bi li se valjano pomučio.

Bio je srećan, jer su sa njim na svetu, u istom gradu, živeli geniji, izabrani. Koji gledaju isto sumorno nebo. Zamišljao je živote tih izabranih. Kako sede, pišu, nekakvim znacima. Sanjario je. Težio je sam sebe. Turobne, bezbojne dane nije trpeo samo on, podnosili su ih i ti „velikani“.

Osećao je potuljenu slabost, kao kada se prezdravljuje. Dugi dani mile jedan za drugim, i svakog trena može nastupiti novo prekosutra. (Utonuo u svakodnevlje, ne očekuje mnogo od sutrašnjeg dana, mada se sve može dogoditi i koliko sutradan.) On, na primer, može da otpočne novu stvar, može mu se javiti predivna, istančana zamisao, i on će je ovaplotiti; naravno, biće to još uvek slabo, kao od bede, ali ipak, već i samim približavanjem ideji, sumor bledunjavog dana više ga nije plašio. Istrajno je piskarao, sklupčan na krevetu, i čekao.

* * *

Sanjari kako ide izabranik, bled plemenitim bledilom onoga koji stvara. Zastajkuje pred izlozima – posmatra drangulije juvelirskih radnji.

Sanjari, dok se uz njegov krzneni okovratnik lepi sneg.

(Izabrala i prevela s ruskog Draginja Ramadanski)